

34/2021 Dz

Důvodová zpráva k zákonu č. 34/2021 Sb.,**o prověřování zahraničních investic a o změně souvisejících zákonů****(zákon o prověřování zahraničních investic)****1 Obecná část****1.1 Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen***Platný právní stav*

Český právní řád v současné době prověřování zahraničních investic neupravuje. Obecně je vnitřní ochrana bezpečnostních zájmů státu a veřejného pořádku regulována zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (**krizový zákon**), ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (**zákon o kybernetické bezpečnosti**), ve znění pozdějších předpisů. Dílčí bezpečnostní hlediska jsou pak zohledňována v některých sektorových předpisech, jako například v zákoně č. 112/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (**zákon o zbraních**), ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 206/2015 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi a o změně některých zákonů (**zákon o pyrotechnice**), ve znění pozdějších předpisů, v zákoně 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (**energetický zákon**), ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (**zákon o elektronických komunikacích**), v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k tomu, že oblast přímých zahraničních investic spadá podle čl. 3 odst. 1 písm. e) Smlouvy o fungování EU do oblasti společné obchodní politiky (Evropská unie má výlučnou pravomoc v oblasti společné obchodní politiky), bylo na úrovni Evropské unie přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/452, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie. Smyslem tohoto nařízení je posílit spolupráci mezi členskými státy EU a Komisí a mezi členskými státy navzájem v oblasti přímých zahraničních investic v zájmu ochrany bezpečnosti a veřejného pořádku a stanovit základní společné principy fungování prověřovacích mechanismů jednotlivých členských států, pokud je členské státy provozují. Nařízení vstoupilo v platnost dne 10. dubna 2019 a nabývá účinnosti dne 11. října 2020. Toto nařízení je třeba adaptovat do národního práva.

1.2

Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

1.2.1 Hlavní principy fungování mechanismu pro prověřování zahraničních investic

Mechanismus pro prověřování přímých zahraničních investic, který bude vytvořen navrhovaným právním předpisem, bude sloužit k monitoringu potenciálně rizikových kapitálových toků proudících do České republiky, k prověřování podezřelých transakcí a k případnému omezení těch, které budou vyhodnoceny jako rizikové. Žádná z těchto aktivit v tuto chvíli není v České republice systematicky prováděna.

Navrhovaný právní předpis rozlišuje dvě skupiny investic a zavádí pro ně dva režimy. V prvním režimu definuje úzkou skupinu nejcitlivějších oblastí (§ 7); zahraniční investoři, kteří do těchto oblastí budou chtít investovat, budou před samotnou transakcí potřebovat povolení ze strany státu. Všechny ostatní investice, které jsou způsobilé ohrozit bezpečnost státu nebo vnitřní či veřejný pořádek (§ 8), bude možné uskutečnit bez předchozího povolení. Během pěti let od jejich dokončení se však stát bude moci k těmto transakcím vrátit a prověřit je. Pro získání právní jistoty si zahraniční investor může dobrovolně¹ požádat o potvrzení státu, že proti investici nemá námitky (tzv. konzultace).

Samotný proces prověřování bude probíhat v rámci správního řízení a bude mít stejný průběh u všech investic. Ministerstvo průmyslu a obchodu, které bude ústředním místem prověřovacího mechanismu, rozešle informace získané dříve od zahraničního investora (§ 9) několika vždy zapojeným institucím (Ministerstvu vnitra, Ministerstvu obrany, Ministerstvu zahraničních věcí, Ministerstvu financí, Policii České republiky a zpravodajským službám) a dalším orgánům státu, kterých se konkrétní investice věcně týká (např. v případě investic do železniční infrastruktury Ministerstvu dopravy), a České národní bance, pokud se zahraniční investice týká její působnosti. Na základě jejich vyjádření, možných informací obdržených od ostatních členských států EU a Komise a vlastních poznatků pak Ministerstvo průmyslu a obchodu navrhne další postup. Pokud bude alespoň jeden ze spolupracujících orgánů státu nebo Česká národní banka (dále jen „státní orgány“) v případě, že bude konzultována, nebo Ministerstvo průmyslu a obchodu samotné v prověřované investici spatřovat bezpečnostní hrozbu (a to i na základě vyhodnocení informací obdržených v rámci unijního mechanismu spolupráce), vydá Ministerstvo průmyslu a obchodu rozhodnutí o podmíněčném povolení zahraniční investice, o podmíněčné přípustnosti zahraniční investice, o neudělení povolení zahraniční investice, o zákazu uskutečnění zahraniční investice nebo o zákazu dalšího trvání zahraniční investice, přičemž vydání tohoto rozhodnutí je podmíněno přijetím usnesení vlády, podle kterého je takové rozhodnutí nutné z důvodu ochrany bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku. Dospějí-li však všechny zapojené státní orgány k závěru, že prověřovaná investice nepředstavuje hrozbu, vydá Ministerstvo

průmyslu a obchodu rozhodnutí o jejím povolení nebo o její přípustnosti bez stanovení podmínek. Kladné rozhodnutí vydá Ministerstvo průmyslu a obchodu i v případě, že vláda neshledá hrozbu u investice, u níž navrhlo vydání omezujícího rozhodnutí.

V případě, že investor navrhne konzultaci (§ 10 odst. 1), budou se všechny zapojené státní orgány ještě před samotným zahájením řízení vyjadřovat k potřebě jeho zahájení (§ 10 odst. 3). Platí, že pokud alespoň jeden ze zapojených státních orgánů nebo Ministerstvo průmyslu a obchodu prověření považuje za žádoucí, je zahájeno. Tento institut umožní rychlé potvrzení zcela bezproblémových investic.

Neudělení povolení, zákaz uskutečnění nebo zákaz dalšího trvání zahraniční investice je krajním řešením. V případě problematických investic bude totiž Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s dalšími spolupracujícími státními orgány primárně hledat podmínky, za kterých investice může být uskutečněna a které zároveň umožní zachování bezpečnosti státu a vnitřního či veřejného pořádku. Tyto podmínky budou předmětem jednání ministerstva s investorem ještě před předložením věci vládě k projednání.

V případě, že bude rozhodnuto o zákazu dalšího trvání již realizované investice, bude investor povinen přestat vykonávat nebo omezit výkon vlastnických nebo hlasovacích práv v osobě, do které investice směřuje (dále jen "cílová osoba"), nebo tuto cílovou osobu, popř. její část, nebo věc, do které investice směřuje (např. pokud dojde k odkupu závodu; dále jen „cílová věc“) ve lhůtě prodat. V případě, že investor povinnost prodeje ve lhůtě nesplní, může jej Ministerstvo průmyslu a obchodu zajistit ve veřejné dražbě nebo mimo veřejnou dražbu prostřednictvím obchodníka s cennými papíry nebo zahraniční osoby oprávněné poskytovat investiční služby v České republice². Zákon nepředpokládá možnost náhrady případné újmy investora, jelikož investorovi poskytuje možnost se před uskutečněním investice obrátit na Ministerstvo průmyslu a obchodu s návrhem na konzultaci. Zákon tak poskytuje investorovi možnost vyhnout se riziku zákazu dalšího trvání investice a investor, pokud se rozhodne tuto možnost dobrovolně nevyužít, na sebe přebírá s tím spojené riziko.

1.2.2 Osvětová a vzdělávací činnost ve vztahu k podnikatelské sféře (tzv. druhý pilíř)

Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že velmi důležitým prvkem, který má vedle samotného prověřovacího mechanismu přispět k zajištění bezpečnostních zájmů států v souvislosti s investičními toky ze zahraničí, je zvyšování povědomí relevantních subjektů o možných rizicích. Cílovou skupinou jsou v první řadě podnikatelské subjekty, které vyhledávají nebo v budoucnu budou vyhledávat kapitálové zdroje pro vlastní rozvoj. V praxi se však jako vhodné jeví zapojení i dalších osob, jako jsou zástupci poradenských společností, advokátních kanceláří, akademické obce včetně studentů relevantních oborů nebo jiných relevantních vládních i nevládních organizací.

Osvětovou činností by mělo být doprovázeno i fungování českého prověřovacího mechanismu. Potřebné informace a doporučení by se ke svým příjemcům měly dostávat různými komunikačními kanály – prostřednictvím specializovaných webových stránek a sociálních sítí, v rámci cílených školení, ale i seminářů pro veřejnost nebo poskytováním poradenských služeb.

1.2.3 Výměna informací o aktuálních trendech a rizicích

Pro fungování prověřovacího mechanismu jako takového, ale i pro fungování tzv. druhého pilíře je zásadní zajištění funkční spolupráce a obecné informovanosti všech relevantních státních orgánů. Je nezbytné minimalizovat pravděpodobnost, že bude některým státním orgánem opomenuto existující riziko, o kterém jsou informace k dispozici, avšak tyto informace nejsou dostatečně komunikovány relevantním státním orgánům. Potřebné míry informovanosti těchto institucí o aktuálních trendech a rizicích v oblasti zahraničních investic a disponibilních nástrojích, kterými je možno případným hrozbám čelit, je možné dosáhnout pouze pravidelnou výměnou relevantních informací při osobních jednáních.

Vedle samotného provozování mechanismu proto bude Ministerstvo průmyslu a obchodu rovněž zodpovědné za pravidelné svolávání a organizaci těchto schůzek. Podnět ke svolání schůzky bude moci dát každý státní orgán zapojený do spolupráce. Neformálních jednání se budou účastnit všechny relevantní státní orgány, aby byl mezi nimi zajištěn plynulý tok informací, přičemž každý ze státních orgánů bude přispívat informacemi z hlediska své působnosti v souladu s kompetenčním zákonem. Předmětem neformálních jednání budou zejména aktuální světové i domácí trendy v oblasti zahraničních investic a s nimi spojená bezpečnostní rizika. Neformální skupina se bude v obecnější rovině věnovat též vývoji na poli nových bezpečnostních hrozeb, které jsou provázány s používáním ekonomických nástrojů za účelem projekce politických zájmů vlád třetích zemí. Na skupině bude probíhat průběžné hodnocení jednotlivých rizik a hrozeb, zejména s ohledem na možný přesah napříč různými sektory české ekonomiky. Skupina tak bude neformální platformou, na které se budou střetávat věcně a gesčně vymezené pohledy zúčastněných členů na aktuální aktivity zahraničních investorů v České republice a Evropské unii. Skupina v případě potřeby poskytne prostor pro diskuzi o volbě vhodného postupu při řešení specifických typů rizikového chování zahraničních investorů ve smyslu modelových podmínek, za kterých je zahraniční investici možné uskutečnit, a typového označení kritických bodů, při jejichž překročení by již zahraniční investice vedla k ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku. S ohledem na šíři meziresortní diskuze bude možné zhodnotit i možnosti zohlednění zvoleného postupu v širších politikách státu vůči konkrétnímu typu chování zahraničních investorů. Probíhat bude rovněž diskuze týkající se otázek vyplývajících z mechanismu spolupráce, zřízeného na úrovni Evropské unie.

1.2.4 Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Návrh zákona o prověřování zahraničních investic je předkládán v návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/452, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie. Smyslem předkládaného návrhu zákona je stanovení pravidel a postupů pro prověřování přímých zahraničních investic v zájmu ochrany bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku. Stanovené postupy budou sloužit k posouzení, zda zahraniční investice může mít vliv na bezpečnost státu nebo vnitřní či veřejný pořádek, a to včetně dopadů na kritickou infrastrukturu, klíčové technologie a vstupy, pro které je bezpečnostní hledisko klíčové a jejichž narušení, ztráta či zničení může mít na Českou republiku značný dopad. V souladu s nařízením (EU) 2019/452 mají být zohledňovány též souvislosti a okolnosti zahraniční investice, zejména to, zda je zahraniční investor ovládán přímo či nepřímo vládou třetí země, například prostřednictvím významného financování, či zda již byl zapojen do činností ovlivňujících bezpečnost nebo veřejný pořádek v některém členském státě EU. V procesu prověřování zahraničních investic je klíčová úzká spolupráce všech relevantních subjektů státní správy, zpravodajských služeb a dalších subjektů, které disponují relevantními informacemi nebo k nim mají přístup.

V procesu přípravy uvedené právní úpravy zvažoval předkladatel jednak rozsah prověřovaných zahraničních investic (zda mají být prověřovány veškeré zahraniční investice nebo pouze určitým způsobem kvalifikované zahraniční investice, dále zda mají prověřování podléhat pouze investice ze zemí mimo Evropskou unii nebo zda za určitých okolností mohou prověření podléhat též investice uskutečňované v rámci Evropské unie a v neposlední řadě zda prověřování budou podléhat pouze zamýšlené zahraniční investice nebo zda za určitých podmínek mohou být prověřeny investice již uskutečněné), dále možné způsoby prověřování rizikovosti přímých zahraničních investic, jakož i procesní nástroje a důsledky zvažovaných postupů.

Navrhovaná právní úprava nemá z povahy věci dopad ve vztahu k zákazu diskriminace, ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

1.3 Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Navrhovaná úprava je nezbytná k zajištění ochrany bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku při respektování principu otevřenosti investičního prostředí, který je zakotven ve **Smlouvě o fungování Evropské unie** a zahrnut do mezinárodních závazků Evropské unie a jejích členských států týkajících se zahraničních investic. Nástroje, které má v oblasti investic Česká republika aktuálně k dispozici, i celkový kontext problému byly komplexně rozpracovány v materiálu, který byl v červnu 2018 projednán Bezpečnostní radou státu. Shrnutí hlavních poznatků je uveden v oddílu 1.3.1.

Dále je navrhovaná právní úprava nezbytná k zajištění řádné adaptace českého právního řádu na nařízení (EU) 2019/452. Smyslem předkládaného návrhu zákona je stanovení pravidel a postupů pro prověřování zahraničních investic v zájmu ochrany bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku a nastavení institucionálního rámce, který České republice umožní zapojit se do unijního mechanismu spolupráce, vytvořeného zmiňovaným nařízením.

Navrhovaný zákon má charakter adaptační úpravy a upravuje činnosti, které uvedené nařízení ponechává v zodpovědnosti členských států.

1.3.1 Zdůvodnění nezbytnosti navrhované právní úpravy z hlediska potřeb České republiky

V mezinárodním investičním prostředí jsou stále patrnější projevy celkových změn globální ekonomiky. Vedle měnící se váhy některých ekonomik se projevuje rostoucí význam nadnárodních společností, zvyšující se provázanost ekonomik v důsledku existence složitých hodnotových a dodavatelských řetězců, rostoucí komplikovanost nebo (ať už záměrná či nezáměrná) nejasnost vlastnických vztahů, ale také rostoucí význam nových technologií a hodnota přístupu k osobním i neosobním datům a informacím. Některé státy přistoupily k vytváření komplexních průmyslových strategií, které jim mají umožnit získat převahu ve vybraných odvětvích; často přitom roste role státu či státem vlastněných či kontrolovaných společností.

Nabídka potřebného kapitálu ze strany zahraničních subjektů v sobě skýtá řadu příležitostí pro rozvoj ekonomik jednotlivých států, některých jejich odvětví nebo konkrétních společností, a to včetně začínajících firem s malou kapitálovou vybaveností, ale se značným inovačním potenciálem. Zároveň však výše popsané změny mění podobu nabízeného kapitálu, který může představovat rizika přesahující rámec rizik ekonomických, pokud investice plynou do odvětví strategických z hlediska bezpečnosti státu a umožní třetím subjektům získat kontrolu nebo alespoň dostatečný vliv na klíčové prvky těchto odvětví, popřípadě přístup ke klíčovým nebo citlivým informacím.

Řada států z důvodu citlivosti některých prvků národní ekonomiky již dříve zřídila nástroje, kterými je schopna kontrolovat akviziční aktivity, popř. vlastnické vztahy v citlivých oblastech. Rovněž Česká republika má v některých oblastech možnost aktivity soukromých subjektů ovlivnit: ponechala si majetkovou účast v některých společnostech (zejména v energetickém sektoru) a provádí určitá šetření při transakcích ve vybraných sektorech (hospodářská soutěž, finanční a pojišťovací služby, obchod s vojenským materiálem a zbožím dvojího užití). Ne vždy však tyto postupy slouží primárně k zajištění bezpečnostních zájmů státu. Česká republika rovněž postrádá nástroj, který by bylo možné využít napříč různými oblastmi národní ekonomiky, a reagovat tak na rizika, pro

jejichž podchycení nemá zaveden žádný specifický nástroj. Česká republika v tuto chvíli s ohledem na bezpečnostní rizika příchozí kapitál není schopna ani monitorovat, a nemá tedy dostatek informací k případnému včasnému podchycení těchto rizik v rámci širších politik.

Řada států, mezi nimi polovina³ členských států EU, již zavedla komplexní nástroj, jehož primárním cílem je zajištění bezpečnosti státu v souvislosti s příchozími přímými zahraničními investicemi. Tyto prověřovací mechanismy jsou svým nastavením často velmi odlišné, což je zapříčiněno zejména různým vydefinováním citlivostí v rámci národní ekonomiky, ale také odlišným vnímáním rizik, ať už s ohledem na geografické nebo politické umístění hrozeb, historickou zkušenost či jiné aspekty. Z nejnovějších analýz vyplývá, že v posledních letech přibývá zemí, které nějakou formu prověřovacího mechanismu zavedly, popř. svůj již existující mechanismus někdy i opakovaně upravily tak, aby byl schopen reagovat na nové trendy projevující se v mezinárodním investičním prostředí.

Z mezinárodních analýz⁴ vyplývá, že na rozdíl od dříve tradičního zaměření států zejména na ochranu obranného průmyslu a území v pohraničních oblastech, později na kritickou infrastrukturu, nyní státy stále častěji vytvářejí mechanismy využitelné napříč sektory. To souvisí s vývojem toho, co je vnímáno jako hrozba – zatímco dříve se státy obávaly zejména špionáže a sabotáže, později rizika narušení fungování klíčových služeb, nyní přibyly obavy z možného úniku nebo zneužití citlivých informací, know-how nebo citlivých osobních údajů a z možné závislosti na jediném dodavateli. S tím souvisí i upření pozornosti nejen na okamžik nabytí aktiv (kde lze rizika podchytit mj. prostřednictvím předběžné autorizace transakce ze strany státu), ale též na pozdější vývoj investice. V kontextu aktuálních hrozeb rovněž dochází ke snižování prahových hodnot pro spuštění mechanismu, neboť získání kontrolního podílu v cílové společnosti se přestává jevit jako nutná podmínka pro aktivaci hrozeb – např. přístup k citlivým informacím může vyplývat ze smlouvy o uzavření transakce, může k němu docházet i při spolupráci v rámci joint venture apod. S komplikovanými vlastnickými strukturami společností (viz výše) a také postupně mizející vazbou některých osob na zemi svého původu rovněž dochází ke zpochybňování konceptu umístění rizik výhradně mimo hranice státu.

Při vědomí těchto a dalších trendů a po důkladné diskuzi s mnoha státními orgány, jejichž působnosti se téma dotýká, byla navržena podoba komplexního prověřovacího mechanismu pro Českou republiku. Tento mechanismus by měl umožnit reagovat na rizika, která jsou známa nyní a která by se perspektivně mohla objevit v odvětvích, která v tuto chvíli není možné identifikovat jako zásadní z hlediska bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku. Z tohoto důvodu není rozsah teoreticky monitorovaných investic omezený uzavřeným seznamem odvětví. U tradičně nejcitlivějších odvětví vyžaduje mechanismus předběžnou autorizaci transakcí, s cílem zachovat příznivé

investiční prostředí však většinu investic nechává bez dalšího proběhnout a u potenciálně problematických investic umožňuje pouze nastavit podmínky pro jejich uskutečnění, aniž by došlo k jejich úplnému zablokování. S ohledem na povahu hrozeb, které se již nutně nemusí projevit jen po získání kontrolního podílu, a s ohledem na nedávné změny přístupu k tomuto problému v některých zemích (viz reformy prověřovacích mechanismů nebo úvahy o jejich úpravách např. v Německu, Rakousku, USA, Austrálii, na Novém Zélandu nebo v Japonsku) český mechanismus umožní zabývat se transakcemi, které investorům umožní získat vliv odpovídající alespoň 10 % získaných hlasovacích práv, přístup k citlivým informacím nebo ovlivňovat chod cílové společnosti prostřednictvím osob dosazených do orgánů této společnosti. Mechanismus v sobě rovněž obsahuje prvky, které umožní podchytit rizika u investic, která se při zběžném posouzení mohou jevit jako vnitřní – umožní soustředit se i na formálně unijní, tedy i české investory.

Zároveň je třeba zdůraznit, že ačkoli se předkladatel snažil postihnout aktuální rizika a citlivosti České republiky, zachoval střízlivý přístup, co se týče rozsahu zcela nové právní úpravy. Některé země (viz např. Norsko, do jisté míry Austrálie, USA nebo Nizozemsko) se začínají přiklánět k více holistickému přístupu k ochraně bezpečnostních zájmů státu a zohledňují, že rizika, která se projevují v oblasti akvizic, mohou využívat i jiných kanálů, jako jsou veřejné zakázky, pronájmy apod. V tomto smyslu je ponechán prostor pro případné budoucí úpravy českého právního řádu.

1.3.2 Zdůvodnění neminimalistické implementace

Nařízení (EU) 2019/452, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie, nezavádí samo o sobě nástroj pro prověřování zahraničních investic z důvodů ochrany bezpečnosti a veřejného pořádku. Na úrovni EU je pouze stanovena možnost zahraniční investice takto omezit. Nařízení zároveň obsahuje několik základních principů pro fungování národních prověřovacích mechanismů, pokud v členských státech jsou či budou zavedeny.

Nařízení (EU) 2019/452 zavádí pro členské státy EU pouze povinnost spolupráce a sdílení informací. V případě minimalistické implementace by Česká republika byla povinna zjišťovat a předávat informace o zahraničních investorech v případě, že by o to jiný členský stát nebo Komise požádaly s odkazem na bezpečnost či veřejný pořádek dotčeného státu, resp. EU. V případě, že by na základě získaných informací bylo potvrzeno ohrožení bezpečnosti jiného členského státu či EU jako takové, neměla by Česká republika k dispozici žádný nástroj, jak takové investici zabránit.

Nařízení (EU) 2019/452 s možným zřízením prověřovacích mechanismů za účelem ochrany bezpečnosti na národní úrovni počítá implicitně, ale s ohledem na rozdělení kompetencí v rámci Evropské unie ponechává toto rozhodnutí plně na jednotlivých členských státech.

Minimalistická implementace by přispěla jen k mírnému zvýšení informovanosti České republiky o možných rizicích spojených s přímými zahraničními investicemi, a to pouze v případě upozornění ze strany jiného členského státu EU či Komise. Neumožnila by získat informace o zahraničních investorech v případech, kdy by transakce mohla ohrozit bezpečnostní zájmy České republiky a zároveň neměla dopad na jiný členský stát ani EU jako celek (nepřišel by tedy dotaz či vyjádření z jiného členského státu ani od Evropské komise).

Minimalistická implementace by vedla ke vzniku regulatorní zátěže pro zahraniční investory v případech, že by plánovaná transakce mohla ohrozit bezpečnost EU nebo některého členského státu, zároveň by ale neumožnila na případné hrozby reagovat, i kdyby Česká republika o jejich existenci věděla. Vzniklá administrativní zátěž v tomto případě tedy není vyvážena reálným přínosem pro bezpečnost České republiky.

Předkladatel dospěl z výše uvedených důvodů k závěru, že pro zajištění ochrany bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku je nezbytné doplnit adaptaci nařízení (EU) 2019/452, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie, o národní úpravu, která by nástroj pro prověřování přímých zahraničních investic reálně zřídila.

Zřízení nástroje pro prověřování přímých zahraničních investic povede oproti minimalistické implementaci k celkově mírně vyšší administrativní zátěži pro zahraniční investory, protože lze předpokládat, že bude prověřováno více transakcí. Pro jednotlivé zahraniční investory je to však vyváženo větší předvídatelností a transparentností, protože mohou sami požádat o předběžnou konzultaci plánované transakce. Znevýhodnění oproti ostatním členským státům předkladatel neočekává, neboť polovina členských států již obdobný nástroj má a další jej v reakci na nařízení (EU) 2019/452 zvažují.

1.4 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a nevytváří podmínky vedoucí k nerovnému postavení mužů a žen.

Navrhovaná úprava je v souladu

- s článkem 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., **Ústava České republiky** (dále jen „Ústava“), podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon,
- s článkem 41 odst. 2 Ústavy, podle kterého má vláda právo zákonodárné iniciativy, a také v souladu s § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který

mimo jiné uvádí, že ministerstva připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim uložila vláda,

- s článkem 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož lze působnost správních orgánů stanovit pouze zákonem.

Navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s Listinou základních práv a svobod, vyhlášenou usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., jako součást ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“), a to jmenovitě s následujícími ustanoveními:

- ustanovení čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterého lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví,
- ustanovení čl. 4 odst. 1 Listiny, podle kterého mohou být ukládány povinnosti toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování lidských práv a svobod,
- ustanovení čl. 2 odst. 3 Listiny, podle kterého každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nemůže být nucen činit, co zákon neukládá.

Navrhovaná právní úprava tedy splňuje ústavní požadavek stanovení povinnosti na úrovni zákona a vyhovuje též zásadám pro stanovení mezí základních práv a svobod podle čl. 4 Listiny. Návrh zákona rovněž respektuje zásadu „nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege“ podle čl. 30 Listiny.

Listina upravuje problematiku omezení práva podnikat a vlastnického práva. Zde platí, že některá lidská práva mohou být podle Listiny omezena. Omezení musí být ovšem stanovena zákonem, musí být v souladu s Listinou a musí být založena na jejich potřebnosti k dosažení legitimních společenských cílů, jako je např. zabezpečení existence státu, ochrany jeho demokratické povahy, zachování veřejného zdraví a pořádku (viz např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. **IV. ÚS 266/09-1**, usnesení sp. zn. **I. ÚS 110/14-1**). Při posuzování souladu těchto omezení s ústavním pořádkem je uplatňován princip proporcionality, kdy jsou aplikována kritéria vhodnosti, potřebnosti a poměřování (viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. **PI. ÚS 4/94**).

V případě prověřování investic je takovýmto legitimním cílem ochrana bezpečnosti státu a vnitřního či veřejného pořádku, kdy stát v souladu s čl. 4 odst. 2 ve spojení s čl. 26 odst. 2 Listiny stanoví omezení pro výkon určitých činností, a tím omezí právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, které je zakotveno v čl. 26 odst. 1 Listiny. Stát tímto krokem také stanoví omezení u daného subjektu něco vlastnit.

Je nutné mít na paměti, že vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny není jen právo, ale také podle čl. 11 odst. 3 Listiny zavazuje a nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo

v rozporu se zákonem chráněnými zájmy. Vlastnictví tak může být omezeno při sledování legitimního cíle, který je v zájmu společnosti. Zároveň platí, že ne každé omezení vlastnického práva, a to včetně zákazu uskutečnění investice, je samo o sobě omezením vlastnického práva českého subjektu podle čl. 11 odst. 4 Listiny, tzn. omezení, jež by bylo rovnocenné vyvlastnění a které by vyžadovalo náhradu. Stát je oprávněn za účelem ochrany zájmu ostatních nebo společnosti jako celku regulovat výkon vlastnického práva jedince (viz např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 114/94, nálezy sp. zn. II. ÚS 482/02). Omezení podle čl. 11 odst. 4 Listiny je třeba navíc posuzovat tak, že „*neznamená jakoukoliv nepřipustnost jakéhokoliv omezení vlastnického práva, popřípadě bez náhrady. Vyvlastněním či omezením vlastnického práva je třeba rozumět pouze takové omezení, které vylučuje realizaci vlastnického práva buď zcela, nebo v rozsahu, který podstatnou měrou znemožňuje výkon vlastnického práva v některé z jeho složek.*“ (bod 76 nálezu Ústavního soudu PI. ÚS 34/03).

Z tohoto úhlu pohledu je nutné posuzovat i možnost zákazu dalšího trvání investice a z toho plynoucí možnou majetkovou újmu. Stát v souladu se svým právem regulovat podnikatelské prostředí stanoví podmínky pro podnikání v určitém odvětví, tj. povolení pro provedení investice. Zároveň stanoví, že v určitých oblastech, které jsou pro něj citlivé, může investici prověřit zpětně, kdy investoři ovšem budou mít možnost pro minimalizaci rizika požádat o posouzení své investice. Po takovéto *konzultaci* by dle navrženého znění jejich investice byla mimo nebezpečí, že bude moci být prověřena. Případný zákaz dalšího trvání investice tak je v souladu s čl. 11 Listiny, jelikož se jedná o výjimečný sankční prostředek spojený s nevyužitím investorovy možnosti navrhnout konzultaci k investici před jejím uskutečněním.

Článek 17 odst. 4 Listiny stanoví, že svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. V souladu s tímto ustanovením předkládaný návrh omezuje dostupnost informací např. podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, neboť v procesu prověřování zahraničních investic budou zohledňovány citlivé informace tvořící obchodní, bankovní a jiná zákonem chráněná tajemství, budou dále zohledňovány důvěrné a utajované informace poskytnuté zpravodajskými službami a jinými státními orgány nebo informace čerpané z neveřejných zdrojů, včetně informací obdržených v rámci unijního mechanismu spolupráce. Zveřejnění takových informací by mohlo ohrozit bezpečnost nebo vnitřní či veřejný pořádek nebo zásadním způsobem poškodit zájmy investora nebo jiné osoby nebo zájmy jiných členských států EU. Předkladatel proto rovněž navrhuje, aby utajované a důvěrné informace byly vedeny odděleně od správního spisu, a omezuje možnost nahlížení do spisu.

Navrhovaná právní úprava nijak nesnižuje práva dotčených subjektů a nejsou jí diskriminovány žádné specifické skupiny adresátů právních norem. Respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu.

Navrhovaná úprava je dále v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky (ZPC).

Povolování dlouhodobého pobytu za účelem investování občanům tzv. třetích států zakotvenou v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je procesem, který ve své podstatě bude navazovat na povolení provedení investice. V tomto ohledu se tedy nepředpokládá možná kolize mezi procesem prověřování investice a povolování pobytu, jelikož investor bude muset nejdříve požádat o povolení k provedení investice a až následně se bude moci obrátit na Ministerstvo vnitra s žádostí o dlouhodobý pobyt za účelem investování, kde jeho investiční záměr a podklady k provedení investice hrají důležitou roli. Bez nich, tzn. ve chvíli, kdy mu nebude investice povolena, nemůže o daný pobytový titul požádat.

K překryvu obou problematik může dojít ve chvíli, kdy by došlo k prověření investice *ex officio*, tj. v případě, kdy by nešlo o investici podle § 7 návrhu zákona. V takové chvíli by mohlo dojít k zákazu dalšího trvání investice, čímž by odpadl základní důvod pro udělení dlouhodobého pobytu za účelem investování. V takovém případě by bylo nutné tuto skutečnost zohlednit následně při případném prodlužování povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování, jehož délka může být maximálně 2 roky. Vzhledem k tomu, že *ex officio* prověřování investice může být uskutečněno nejpozději do 5 let od dokončení investice a že o trvalý pobyt lze v případě dlouhodobého pobytu za účelem investování požádat v souladu s § 68 odst. 1 ZPC až po uplynutí doby 5 let nepřetržitého pobytu na území České republiky, nemůže dojít k situaci, že by byl udělen trvalý pobyt na základě vadného dlouhodobého pobytu za účelem investování. Zároveň je nutné vzít v potaz, že zákaz dalšího trvání investice je zcela krajním prostředkem, ke kterému by mělo dojít jen ve zcela výjimečném případě. Jako příklad lze uvést právní úpravu Spolkové republiky Německo, jež tento institut v rámci svého mechanismu pro přezkum investic také má a kde k zákazu dalšího trvání investice za celou dobu existence této možnosti nikdy nedošlo.

Vztah mezi navrhovanou právní úpravou a právní úpravou v ZPC je tak podle předkladatele dostatečně jasný. To ovšem nevylučuje možnost tuto problematiku ošetřit detailněji a zavést do ZPC možnost zániku dlouhodobého pobytu za účelem investování ve chvíli, kdy neplní na území účel, pro který byl pobyt udělen, tzn. ve chvíli, kdy je zakázáno další trvání investice, kvůli které byl pobyt umožněn. Vzhledem k velmi malé pravděpodobnosti, že k dané situaci dojde, by se ovšem v současné chvíli jednalo o neodůvodněně velký zásah do stávající právní úpravy. Její případná změna, pokud by se

ukázalo, že je nutná, by mohla být provedena v rámci novely ZPC, která by byla v budoucnu předložena.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, včetně **Listiny základních práv a svobod**.

*K použití **správního řádu a soudního řádu správního***

Navrhovaný právní předpis zavádí řízení, které bude mít podobu správního řízení se specifickými prvky. Odchýlení se od některých ustanovení **správního řádu** v konkrétních prvcích je nutné zejména s ohledem na specifičnost otázek bezpečnosti státu a vnitřního či veřejného pořádku, na potřebu zajištění včasné reakce na možné hrozby a na zapojení širokého okruhu institucí (zejména pak zpravodajských služeb) s různými možnostmi poskytování informací a stanovisek.

Návrh zákona stanoví, že rozhodnutí, kterými dojde k omezení zahraniční investice, budou podmíněna usnesením vlády (k odůvodnění tohoto přístupu viz zvláštní část, k § 15).

Mj. i s tímto řešením souvisí rovněž potřeba úpravy použití opravných prostředků proti rozhodnutím podmíněným usnesením vlády (viz zvláštní část, k § 15). Vyloučena je v tomto případě možnost podání rozkladu a přezkumného řízení. Zachována je možnost podat žádost o obnovu řízení a správní žalobu, vyloučen je s ohledem na potřebu včasného zajištění bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku jejich odkladný účinek.

Návrh zákona dále neoznačuje podklady, které ministerstvu poskytnou spolupracující státní orgány, za závazné ve smyslu **správního řádu**, neboť pouze na jejich základě není vydáno správní rozhodnutí. Jsou však svou povahou závazné pro další postup ministerstva ve smyslu povinného zahájení řízení při vyjádření obav některého z těchto státních orgánů během konzultace a povinného předložení návrhu omezujícího rozhodnutí vládě při vyjádření obav některého z těchto státních orgánů během řízení.

V souladu se správním řádem je řízení zahájeno podáním žádosti v případě investic podle § 7 nebo dnem doručení oznámení o zahájení řízení z moci úřední podle § 8 odst. 1 a 5. Je však třeba upozornit, že řízení se nezahajuje návrhem na konzultaci podle § 10 odst. 1. Konzultace jako taková není řízením podle **správního řádu**.

Nastaveny jsou též specifické lhůty řízení. Kladné rozhodnutí vydává Ministerstvo průmyslu a obchodu do 90 kalendářních dnů ode dne zahájení řízení. Tato lhůta může být ve zvláště složitých případech prodloužena, a to až o 30 kalendářních dnů. Ve stejné lhůtě Ministerstvo průmyslu a obchodu předkládá věc k projednání vládě. Počítání času v kalendářních dnech namísto správním řádem používaných pracovních dnů je použito

s ohledem na nastavení lhůt daných implementovaným nařízením (EU) 2019/452. Běh lhůt se přerušuje po dobu případných jednání ministerstva se zahraničním investorem o podmínkách a po dobu nutnou k předložení podkladů, které si ministerstvo dodatečně vyžádá.

S ohledem na charakter některých zpracovávaných informací jsou mimo spis uchovávány veškeré utajované informace a rovněž důvěrné informace ve smyslu nařízení (EU) 2019/452. Dále platí, že v případě, že těmito informacemi bude prováděn důkaz, bude v odůvodnění rozhodnutí pouze odkaz na ně a informace o jejich stupni utajení nebo o jejich důvěrnosti. Nad úroveň ochrany utajovaných a důvěrných informací dané soudním řádem správním se přistupuje rovněž v úpravě soudního přezkumu.

Ochrana informací je dále posílena pomocí zvláštního ustanovení k mlčenlivosti. Mlčenlivost se nevztahuje pouze na oprávněné úřední osoby, které se o těchto informacích dozvěděly v souvislosti s řízením, ale na všechny osoby, které se o nich dozvěděly v souvislosti s řízeními a konzultacemi podle zákona.

1.5 Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaný zákon je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

Návrh zákona je plně slučitelný s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/452, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie. Smyslem předkládaného návrhu zákona je stanovení rámce - pravidel a postupů - pro prověřování zahraničních investic v zájmu ochrany bezpečnosti státu a vnitřního či veřejného pořádku. Nařízení (EU) 2019/452 nestanovuje konkrétní podobu a obsah již zavedených nebo v budoucnu zavedených prověřovacích mechanismů.

Ačkoli oblast přímých zahraničních investic spadá do oblasti výlučné pravomoci Evropské unie, rámcové nařízení (EU) 2019/452 výslovně deklaruje výlučnou pravomoc členských států rozhodnout o tom, zda zavést prověřovací mechanismus nebo zda prověřit konkrétní přímou zahraniční investici (bod 8 recitálu nařízení).

Nařízení dále výslovně stanoví, že jím není dotčeno právo členských států odchýlit se od volného pohybu kapitálu. Výslovně tak neodpírá členským státům při prověřování zahraničních investic právo přijímat opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností (bod 4 recitálu nařízení s odkazem na čl. 65 odst. 1 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie). Z bodu 1.3.2 této důvodové zprávy vyplývá, že opatření obsažená v návrhu zákona nelze chápat jako prostředek svévolné diskriminace

ani zastřené omezování volného pohybu kapitálu. Navrhovaná úprava je tak v souladu s primárním právem Evropské unie.

1.6 Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Předkládaný návrh zákona je plně v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, včetně **Smlouvy o Evropské unii** a **Smlouvy o fungování Evropské unie**, a dále s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva.

Předkládaná právní úprava (v souladu s adaptovaným nařízením) navazuje na článek 3 odst. 5 **Smlouvy o Evropské unii**, který stanoví, že ve svých vztazích s okolním světem Evropská unie zastává a podporuje své hodnoty a zájmy a přispívá k ochraně svých občanů. Kromě toho mají Evropská unie a členské státy otevřené investiční prostředí, které je zakotveno ve **Smlouvě o fungování Evropské unie** a je zahrnuto do mezinárodních závazků Evropské unie a jejích členských států týkajících se přímých zahraničních investic.

Předložený návrh je rovněž v souladu s mezinárodními závazky přijatými v rámci Světové obchodní organizace (WTO) a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a s obchodními a investičními dohodami uzavřenými se třetími zeměmi, na jejichž základě mohou Evropská unie a členské státy, po splnění určitých požadavků, přijímat z důvodu bezpečnosti nebo veřejného pořádku omezující opatření týkající se přímých zahraničních investic.

Výjimky obsažené v čl. XIV a XIVbis Všeobecné dohody o obchodu službami (GATS), jíž jsou vázání všichni členové WTO, umožňují smluvním stranám GATS přijímat omezující opatření za účelem ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti. Stejnou výjimku poskytují členským státům OECD ve svém čl. 3 také Kodexy liberalizace. Jelikož návrh zákona zakládá prověřování zahraničních investic ze strany České republiky pouze na základě ochrany bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku, splňuje tak požadavky nutné pro aplikaci daných výjimek.

Z pohledu smluv uzavřených EU a jejími členskými státy, které se zabývají ochranou zahraničních investic, je soulad předkládaného návrhu s těmito dohodami zajištěn existencí práva na regulaci, které je v těchto dohodách zakotveno a které umožňuje smluvním stranám přijímat regulatorní omezení za účelem dosažení legitimních cílů, jako je např. ochrana veřejného pořádku nebo bezpečnosti. Tyto dohody navíc obsahují bezpečnostní výjimky, podle kterých mohou smluvní strany přijmout taková opatření, která budou sloužit mimo jiné k udržení veřejného pořádku a ochraně základních bezpečnostních zájmů smluvních stran, a neposkytují zahraničnímu investorovi investiční ochranu v před-investiční fázi, tj. při vstupu na trh hostitelského státu. Z tohoto pohledu tedy návrh neporušuje závazky, které EU a její členské státy přijaly v těchto dohodách.

Z pohledu bilaterálních mezinárodních smluv o ochraně a podpoře investic (BITs), jimiž je Česká republika stranou, lze konstatovat, že předkládaný návrh je s nimi v souladu, a to ze 3 základních důvodů:

- Zaprvé se návrh zabývá s jedinou výjimkou investicemi, které teprve budou učiněny, tzn., nebude se vztahovat na investice, které byly uskutečněny před nabytím účinnosti návrhu zákona, a nedotknete se tak již uskutečněných investic, který požívají ochrany podle BITs. Výjimkou z výše uvedeného je možnost prověření již provedených investic při změně osoby, která investora ovládá. V takovém případě se ovšem nebude možné domáhat ochrany podle BITs. Tato ochrana je garantována pouze investorům, kteří danou investici uskutečnili. Pokud dojde ke změně v osobě investora, tento nový investor se již nemůže domáhat původní ochrany podle BITs.
- Zadruhé všechny BITs, mimo dohodu s USA, obsahují ustanovení, která stanoví, že investice musí být učiněna v souladu s vnitrostátním právem hostitelského státu. To tedy znamená, že jakmile se Česká republika rozhodne upravit prověřování investic zákonem, investor tyto podmínky bude muset rovněž splnit. V případě dohody se Spojenými státy toto ustanovení neexistuje. Zde lze ovšem odkázat na sektorové výjimky obsažené v příloze č. II této dohody, které vymezují oblasti (např. finanční služby, zemědělství a další), na něž se ochrana podle dané dohody nevztahuje. U oblastí, které takto nejsou pokryty, je možné odkázat na čl. X odst. 1, který se věnuje bezpečnostním zájmům smluvních stran. V dohodě je tedy obsažena obdobná výjimka jako v GATS, Kodexech liberalizace OECD nebo řadě investičních dohod. Prověřování investic na základě ochrany bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku by tak nemělo být v rozporu s dohodou sUSA.
- Zatřetí vyloučení prověřování unijních investorů ze zamýšleného mechanismu prověřování investic nepředstavuje problém z pohledu doložky nejvyšších výhod v BITs se třetími zeměmi, jelikož prověřování investic probíhá primárně v před-investiční fázi, která není podle BITs chráněna. Doložky nejvyšších výhod se tak mohou dovolávat jen společnosti či fyzické osoby, které již na území České republiky učinily svou investici v souladu s českým právním řádem, a jsou tedy chráněnými investory. V případě, kdy se posuzovaná investice má teprve realizovat, se tak doložka nejvyšších výhod v zásadě nemůže uplatnit. V případě, kdy by došlo k posouzení již realizované investice, doložka nejvyšších výhod opět nebude dotčena, jelikož s takovým prověřením počítá český právní řád, jímž se daná investice musí řídit (viz druhá odrážka). Tím pádem všichni investoři budou již informováni o povinnosti či možnosti prověřování jejich investice.

Nad rámec lze dále uvést, že nedochází k žádnému konfliktu mezi odlišným pojetím a rozsahem definic zahraničního investora a zahraniční investice v navrhované právní úpravě a BITs. Jedná se o dva odlišné, na sobě nezávislé režimy. Zatímco navrhovaná právní úprava bude prověřovat zahraničního investora a zahraniční investice v rozsahu,

který vychází z bezpečnostně-ekonomických zájmů České republiky, definice v BITs stanovují okruh beneficentů poskytované ochrany. Prověřování zahraničních investorů a zahraničních investic bude tedy probíhat zcela nezávisle na rozsahu působnosti jednotlivých BITs. Navrhovaná právní úprava tak je v souladu se závazky, jež Česká republika přijala v rámci svých BITs.

Co se týče Dohody k Energetické chartě (ECT), ani tato dohoda neposkytuje ochranu zahraničním investorům při vstupu na trh v odvětví energetiky hostitelského státu. Obdobně jako většina BITs také ECT zahrnuje bezpečnostní výjimku, která smluvním stranám umožňuje přijetí veškerých opatření, která považuje za nezbytná pro ochranu svých zásadních bezpečnostních zájmů nebo k udržení veřejného pořádku. Tato výjimka se sice nevztahuje na ochranu před vyvlastněním, nicméně smluvní strany mohou v určitých případech odepřít výhody podle této dohody.

Navrhovaná právní úprava je dále v souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv a svobod, zejména se zásadou práva na spravedlivý proces (čl. 6 Úmluvy), uložení trestu jen na základě zákona (čl. 7 Úmluvy) a práva nebýt souzen nebo potrestán dvakrát (čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě) a dále s judikaturou s tím související.

1.7 Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

1.7.1 Dopady na státní rozpočet

Navrhovaná právní úprava vytvoří nové povinnosti pro zapojené státní orgány. Odhad zatížení jejich personálních kapacit a některých finančních nákladů je proveden pro Ministerstvo průmyslu a obchodu jako příslušný správní úřad a pro některé další státní orgány, které budou zapojené do provádění zákona a které zaslaly svá stanoviska v této věci. Odhad je proveden pro rok 2020 a léta následující.

Vzhledem k aktuálnímu tlaku na snižování nákladů na chod státních institucí a s tím souvisejícímu snižování jejich personálních kapacit nejsou spolu s návrhem zákona vznášeny požadavky na navýšení příslušných kapitol státního rozpočtu. Při jednáních vedoucích k odstranění rozporů týkajících se nutnosti personálního posílení dotčených útvarů Ministerstvo financí souhlasilo s kompromisním řešením, že skutečnost vzniku nové agendy a s tím spojené zátěže pro zapojené státní instituce bude vzata v úvahu při změnách systemizace, které vyplývají z plánovaného snižování personálních kapacit napříč státní správou. Náklady spojené s výkonem nové agendy budou hrazeny z úspor, které vzniknou snižováním personálních kapacit oproti stavu v roce 2019.

1.7.1.1 PŘÍSLUŠNÝ SPRÁVNÍ ÚŘAD - Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)

- *zřízení specializovaného týmu pro prověřování zahraničních investic: 1 řídicí pracovník + 6 analytických pracovníků* - analytická, metodická, koordinační a kontrolní činnost v nové působnosti prověřování investic, přímý výkon konzultací a řízení o prověřování investic (posuzování žádostí a návrhů zahraničních investorů, úkony správního orgánu, návrhy rozhodnutí), komunikace s Evropskou komisí a členskými státy (kontaktní místo dle nařízení (EU) 2019/452), osvětová a vzdělávací činnost ve vztahu k podnikatelské sféře
- *zajištění licence pro přístup do některé ze specializovaných databází mezinárodních investic* provozovaných soukromými společnostmi, např. databáze Zephyr, Orbis nebo IntelTrak.

Náklady příslušného správního úřadu (MPO)

- a) navýšení počtu pracovníků o 7 funkčních míst (1x vedoucí pracovník ve 14. platové třídě, 6x analytický pracovník ve 13. platové třídě)
- b) finanční náklady pro rok 2020 (a obdobně v letech následujících) personální náklady ve výši 6 748 969,- Kč.
 - věcné výdaje ve výši 900 000,- Kč: zejména licence pro přístup k databázím, dále vybavení a školení pracovníků
 - celkové náklady za MPO činí 7 648 969 Kč.

Podrobné zdůvodnění

MPO bude příslušným správním orgánem, který bude zajišťovat prověřování zahraničních investic z bezpečnostních důvodů a chod kontaktního místa podle nařízení (EU) 2019/452. **Odhadovaným počtem příchozích zahraničních investic do České republiky, které by teoreticky mohly být prověřovány, je cca 300 transakcí za kalendářní rok.** Pro dosažení efektivního výkonu povinností, uložených MPO zákonem, bude potřebné, aby všechny tyto transakce byly ze strany ministerstva systematicky monitorovány. Důvodem je snaha o minimalizaci rizika plynoucího z uskutečnění problematické investice do strategicky důležitých odvětví, aniž by došlo k jejímu nahlášení ze strany zahraničního investora.

Počet zahraničních investic, které mohou mít vazbu na bezpečnost České republiky a vnitřní či veřejný pořádek, lze s ohledem na neexistenci systematického sběru dat pouze odhadovat. **S ohledem na velikost a strukturu české ekonomiky se předpokládá, že počet žádostí o prověření, návrhů na konzultaci a řízení zahájených z moci úřední by se mohl pohybovat v řádu desítek případů ročně.** Předkladatel v tomto ohledu vychází ze zkušeností jiných zemí, a to zejména Německa, jehož systém pro prověřování

zahraničních investic byl při přípravě návrhu zákona použit jako referenční. **Odhaduje se, že z těchto případů by ročně mohlo dojít k hloubkovému prověření u 5 – 15 transakcí**, které budou naplňovat znaky zahraniční investice směřující do citlivých oblastí dle § 7 nebo půjde o investice podle § 8 a bude existovat riziko ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku.

Proces prověřování bude na MPO klást zvýšené nároky jak z hlediska odborného, tak administrativního a organizačního.

- *systematický monitoring investičních toků a vývoje v sektoru kritických technologií*

Monitoring investičních transakcí poskytne důležitá data pro hodnocení vývoje aktivit zahraničních investorů s ohledem na předmět jejich zájmu a případné vzorce chování. Vzhledem k tomu, že v současné chvíli neprobíhá systematický sběr dat o zahraničních investicích ze třetích zemí z hlediska bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku dle sektorového členění, MPO bude muset tuto metodiku zpracovat. Samotný monitoring investičních toků a trendů na trhu s investicemi si vyžádá nejméně 1 systemizované služební místo na dobu neurčitou dle **zákona o státní službě** v 13. platové třídě.

Zároveň je nezbytné, aby prověřovací orgán disponoval dostatkem relevantních informací o kritických technologiích, zejména o vývoji nových technologií, které jsou přímo navázány na citlivé oblasti. Jde mimo jiné o technologie klíčové pro fungování české ekonomiky v prostředí nastupující systémové technologické změny, označované jako Průmysl 4.0. Bude nutné masivně prohloubit expertizu a věnovat značnou pozornost dynamickému vývoji v této oblasti. Pro zachycení případných rizikových investic směřujících do inovativních malých a středních podniků, včetně startupů o velikosti mikropodniků, je nutné, aby Ministerstvo průmyslu a obchodu disponovalo velmi dobrým přehledem také o technologické provázanosti dodavatelských řetězců. Zároveň by se v rámci MPO měla vytvořit schopnost prospektivního odhadu budoucí důležitosti právě vznikajících technologií, a to ve spolupráci s věcně příslušnými státními orgány. Pokrytí této činnosti si vyžádá nejméně 1 systemizované služební místo na dobu neurčitou dle **zákona o státní službě** v 13. platové třídě.

- *vedení správních řízení o prověření zahraniční investice a konzultací, kontrola*

Řízení bude mít podobu správního řízení se specifickými prvky, jehož celkové administrativní zajištění je dle návrhu zákona povinností MPO. MPO je dle návrhu zákona zodpovědné za veškerou vnější komunikaci se zahraničními investory, tuzemskými podniky, kontaktními místy ostatních členských států a Evropské komise a s veřejností. Zároveň je MPO zodpovědné za veškerou komunikaci v rámci státní správy, koordinaci dostupných informací a jejich předávání, pravidelnou organizaci schůzek se spolupracujícími státními orgány dle potřeby, svodné zpracování stanovisek, vydávání

rozhodnutí a v případě problematické transakce za zpracování návrhu dalšího postupu a předložení materiálu pro jednání vlády s variantním návrhem usnesení.

V rámci první fáze procesu (po podání žádosti investora o povolení nebo návrhu na konzultaci) je MPO specificky zodpovědné za řádné přijetí základních informací dle § 9 návrhu zákona. MPO musí zajistit, aby předložené informace, případně doplněné o vnitřní poznatky MPO, byly obratem a ve správné struktuře rozeslány spolupracujícím státním orgánům k vyjádření. V průběhu samotného řízení MPO koordinuje požadavky spolupracujících státních orgánů na dodatečné informace a dokumenty, které by měl zahraniční investor doložit, a zajišťuje, aby byly v řádném termínu dodány a obratem těmto státním orgánům distribuovány.

V průběhu řízení MPO prověří veškeré doložené informace za použití vlastních informačních zdrojů, včetně prověření systémové důležitosti cílové osoby nebo cílové věci. MPO bude zároveň analyzovat transakce z hlediska vlastní působnosti. V rámci prověřování bude MPO dále zjišťovat doplňující informace, které zhodnotí společně se stanovisky, vyjádřeními a informacemi spolupracujících státních orgánů a vyjádřeními obdrženy v rámci unijního mechanismu spolupráce, aby následně mohlo učinit kvalifikované rozhodnutí, zda transakce nepředstavuje ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku. V případě, že v rámci řízení bude zjištěno, že by některý aspekt investice mohl ohrozit bezpečnost nebo vnitřní či veřejný pořádek, bude MPO vstupovat do jednání s investorem za účelem dojednání podmínek, za kterých by riziko ohrožení bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku bylo minimalizováno. Samotná identifikace vhodných podmínek zahraniční investice a jejich vyjednání s investorem bude ze strany MPO vyžadovat vysoce kvalifikované expertní pokrytí.

V případě, že by mělo být vydáno rozhodnutí o podmíněném povolení investice, o podmíněčné přípustnosti zahraniční investice, o neudělení povolení nebo zákazu uskutečnění zahraniční investice nebo o zákazu dalšího trvání zahraniční investice dle § 15 návrhu zákona, MPO bude zodpovědné za věcnou i administrativní přípravu materiálu k případu pro jednání vlády včetně variantních návrhů usnesení. U všech typů rozhodnutí pak MPO bude zodpovědné za jeho vydání.

MPO bude dále zodpovědné za provádění pravidelných i ad hoc kontrol, a to zejména v souvislosti s kontrolou pravdivosti a úplnosti informací předložených zahraničním investorem, s kontrolou dodržování podmínek, které byly stanoveny rozhodnutím o podmíněném povolení a o podmíněčné přípustnosti zahraniční investice, s kontrolou dodržování povinností zahraničního investora spojených s neudělením povolení a zákazem uskutečnění zahraniční investice a s kontrolou povinností zahraničního investora spojených se zákazem dalšího trvání zahraniční investice.

S ohledem na efektivní fungování zodpovědného útvaru, včasného plnění veškerých lhůt, stanovených návrhem zákona a nutné zajištění zastupitelnosti je potřebné, aby v rámci útvaru 1 vedoucí pracovník zajišťoval koordinaci vnitřních činností a procesů, byl zodpovědný za dodržování lhůt, za výstupy jednotlivých řízení i ostatní výše popsané činnosti. To si vyžádá 1 systemizované služební místo na dobu neurčitou dle **zákona o státní službě** ve 14. platové třídě. Pokrytí všech činností souvisejících se správním řízením si dále vyžádá nejméně 2 systemizovaná služební místa na dobu neurčitou dle **zákona o státní službě** v 13. platové třídě.

- *provoz kontaktního místa podle nařízení EU*

MPO bude plnit roli kontaktního místa pro provádění nařízení (EU) 2019/452 a zajišťovat výměnu informací a stanovisek s Evropskou komisí a ostatními členskými státy EU. Z hlediska nových povinností to znamená, že MPO bude notifikovat Evropské komisi a členským státům každou transakci, u které MPO přistoupí k prověřování. Zároveň bude MPO vyřizovat požadavky ostatních členských států a Komise v rámci mechanismu spolupráce, včetně poskytování informací o transakcích uskutečňovaných na území České republiky a jejich vkládání do zašifrovaného informačního systému.

V případě, že by Česká republika měla pochybnosti, zda zahraniční investice v jiném členském státě neohrožuje bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek, MPO by v roli kontaktního místa komunikovalo s ostatními kontaktními místy členských států a Evropské komise a v případné spolupráci s relevantními státními orgány vypracovávalo stanovisko k transakci uskutečněné v jiném členském státě na základě přijatých informací v rámci mechanismu spolupráce.

MPO bude rovněž zastupovat Českou republiku a spolupracovat s ostatními členskými státy a Komisí v rámci Skupiny odborníků pro prověřování přímých zahraničních investic, včetně sdílení osvědčených postupů, získaných poznatků, trendů a diskuze nad otázkami společného zájmu. MPO též každoročně vypracuje a Komisi předloží výroční zprávu, obsahující souhrnné informace o přímých zahraničních investicích na území České republiky za poslední kalendářní rok. Tyto činnosti budou mít časovou náročnost odpovídající nejméně 1 služebnímu úvazku.

- *poradenství pro podnikatelskou veřejnost*

V zájmu zvýšení míry povědomí podnikatelské sféry o možných rizicích spojených s některými zahraničními investicemi bude MPO ve spolupráci s dalšími státními orgány pořádat vzdělávací semináře pro soukromé, polostátní i státní firmy, cílená školení, poskytovat poradenství a zajišťovat funkční komunikační kanály včetně specializovaných webových stránek, kterými bude distribuovat aktuální informace. Vzhledem k tomu, že není cílem prověřovacího mechanismu jakkoliv poškodit otevřené investiční prostředí v České republice, je nezbytnou součástí celého systému pro prověřování investic, aby

byly procedury mechanismu transparentní a aby české podniky měly dostatek informací o druzích a množství bezpečnostních rizik, které se na investičním trhu vyskytují, a to včetně informací o aktuálních trendech a možném systematickém cílení problematických investorů. Tato činnost bude mít časovou náročnost odpovídající nejméně 1 služebnímu úvazku.

1.7.1.2 Další subjekty

1.7.1.2.1 Bezpečnostní informační služba (BIS)

Bezpečnostní informační služba předpokládá, že pro plnění úkolů vyplývajících z připravovaného zákona o prověřování zahraničních investic bude potřeba šest příslušníků BIS.

Pro BIS bude formální prověřování investic novou agendou. Podle současného návrhu zákona bude BIS patřit vždy mezi dotazované subjekty, to znamená, že všechny investice, které budou spadat do působnosti dotčeného zákona, budou muset být posouzeny BIS (nejedná se pouze o samotné prověření investice a vyhodnocení dostupných informací, ale také o administrativní úkony s tím spjaté). S ohledem na predikovaný rozsah prověřovaných investic se tak bude jednat o rozsáhlejší agendu vyžadující personální zdroje.

Zároveň bude nezbytné vyhradit personální zdroje k monitoringu dostupných zdrojů s cílem případně identifikovat nenahlášené investice, které by mohly ohrozit bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek.

Nároky na personální zdroje budou muset také zohledňovat časové lhůty stanovené v návrhu zákona vyžadující souběžné zapojení více příslušníků do prověřování zahraničních investic. V této souvislosti je nezbytné brát také v potaz potřebu zajištění vzájemné zastupitelnosti a zajištění hladké funkčnosti systému, v kterémkoliv čase.

1.7.1.2.2 Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)

Bude-li zřízen mechanismus pro prověřování zahraničních investic v nyní předpokládané podobě, jež počítá s aktivní participací Úřadu pro zahraniční styky a informace, vyžádá si to personální posílení pracoviště úřadu, které bude jednotlivé případy zahraničních investic posuzovat z hlediska působnosti ÚZSI, o dva příslušníky ve služebním poměru podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Personální kapacity ÚZSI a jejich rozvoj jsou utajovanou informací. Posílení a rozvoj personálních kapacit ÚZSI v následujících letech schválila vláda usnesením ze dne 29. července 2015 č. 639/V. Toto usnesení vlády vycházelo z priorit ÚZSI a jejich predikce na příslušné období tak, jak byly známy v tehdejší době. Vzhledem k tomu, že

problematika prověřování zahraničních investic začala být na národní úrovni řešena až v průběhu roku 2018, a to v návaznosti na příslušnou iniciativu Evropské komise ze září 2017, je nyní nezbytné reagovat na takto významnou novou agendu odpovídající úpravou personálních kapacit relevantních útvarů ÚZSI. Úprava personálních kapacit ÚZSI odráží klíčový význam ÚZSI při posuzování investic, jež mohou pocházet z kteréhokoli teritoria mimo EU, odhadovaný počet investic, jimiž se bude ÚZSI ročně zabývat, jakož i lhůty, které návrh zákona stanoví dotčeným státním orgánům pro zpracování jejich stanoviska.

1.7.1.2.3 Finanční analytický úřad (FAÚ)

Vzhledem k tomu, že FAÚ nenavrhuje vlastní personální posílení, je jedinou možnou cestou nezahrnutí FAÚ do okruhu institucí, které jsou vždy zapojeny do procesu konzultace nebo prověřování, a to přesto, že věcně se takové zapojení FAÚ jeví jako žádoucí. S ohledem na časové požadavky na okamžité provádění prověřování bude pro FAÚ možné ze stávajících zdrojů pokrýt jen ad hoc zapojení. To souvisí zejména s časovou a administrativní náročností a nevyhnutelnou nutností provádění převážné části případného řízení se zahraničními partnery, která by si v případě plného zapojení FAÚ vyžádala práci minimálně jednoho kvalifikovaného analytika. Finanční požadavky na technické a další vybavení úřadu FAÚ nemá. Činnost bude prováděna souběžně se současnou prováděnou agendou.

1.7.1.2.4 Ministerstvo obrany (MO)

Ministerstvo obrany předpokládá zapojení 2 – 5 pracovníků z různých složek rezortu, kteří budou prověřovat investici z hlediska dílčích aspektů dle věcné působnosti příslušné složky. Aby mohlo být prověřování provedeno s náležitou relevancí, tedy na základě řádného zohlednění jak veřejně dostupných zdrojů, tak i interních informací MO včetně utajovaných informací, Ministerstvo obrany může garantovat příslušnou kvalitu prověřování všech investic pouze za podmínky využití personálních kapacit v počtu 2 systemizovaných míst. V opačném případě by nebylo možné zaručit, že prověření příslušné investice proběhne se zohledněním všech rozhodných skutečností (především z důvodu omezených kapacit, které by bylo možné na plnění těchto úkolů vyčlenit – to zvláště v situaci, kdy by se jednalo o desítky případů ročně).

Ministerstvo obrany předpokládá, že odpovědní pracovníci by si vyžádali součinnost podle věcné působnosti jiných složek, provedli prověření ze své úrovně jednak ve veřejně dostupných zdrojích, jednak ve vnitřních zdrojích a vlastních poznatcích MO a jednak rešerší příslušných utajovaných informací. Následně by v návaznosti na součinnostní stanoviska ostatních složek zpracovávali souborné stanovisko za Ministerstvo obrany. Reálně se může jednat o desítky hodin (podle situace může jít o 20 – 50 hod.) na jednu investici (přičemž nutné je kalkulovat rovněž s mezirezortní koordinací prověřování

investice); kromě vynakládání času na provádění prověřování nicméně budou dotčení zaměstnanci plnit i další vymezené úkoly, u kterých bude nezbytné zajištění jejich zastupitelnosti.

Pokud by tedy Ministerstvo obrany mělo vydávat stanovisko ke všem prověřovaným investicím, vyžádalo by si to zapojení přinejmenším dvou pracovníků. Při průměrné dotaci 160 hodin měsíčně (1.920 hod. ročně) a uvažovaném počtu cca 40 investic ročně by se při předpokládaném rozsahu 20 – 50 hod. na jednu investici jednalo o celkem 800 – 2.000 hod. Tento rozsah by při zajištění zastupitelnosti v případě nemoci, dovolených, služebních cest atd. a kontinuity znalostí a zkušeností mezi pracovníky v případě odchodu jednoho z nich nebo po dobu dlouhodobé neobsazenosti služebního místa odpovídal dvěma pracovníkům. Zaměstnanci, kteří zde budou umístěni, budou mít podstatný vliv na zajišťování bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku. Nebylo by vhodné tento proces jakkoliv brzdit nebo dokonce dočasně zastavit, pokud by jej měl řídit jediný pracovník. Lze také očekávat, že znalosti a zkušenosti budou zásadně ovlivňovat kvalitu posouzení, a že ztráta kontinuity v této oblasti by vždy znamenala vrátit se na tomto postu na počátek. Bez personálních úprav by z výše uvedených důvodů kvalitu a relevantnost prověřování investic nebylo možné garantovat, a to i s přihlédnutím ke stále rostoucímu náporu jiné agendy nad rámec dosud plněných úkolů. V současné době navíc není zcela zřejmé, jaký bude počet prověřovaných investic a rovněž rozsah prověřování.

1.7.1.2.5 Ministerstvo vnitra (MV)

Na Ministerstvu vnitra si zavedení systému vyjadřování se k otázkám investic z třetích zemí vyžádá zapojení pracovníků odpovídající dvěma tabulkovým místům, specializovaným na tuto pro ministerstvo zcela novou problematiku a zapojení pracovníků s určitou specializací na tzv. ekonomickou bezpečnost. Dvě systemizovaná pracovní místa jsou minimum nutné k zajištění vytvoření této nové schopnosti a ke schopnosti dodržovat lhůty předpokládané zákonem pro zpracování konzultace ze strany Ministerstva vnitra pro Ministerstvo průmyslu a obchodu. V současné době vzhledem ke své působnosti omezené kompetenčním zákonem na vnitřní pořádek a bezpečnost, popř. problematiky jako je krizové řízení, ochrana obyvatelstva atd. nedisponuje ministerstvo pracovníky s tímto know how. V drtivé většině totiž investice nebudou mít žádný dopad na vnitřní bezpečnost ve smyslu závažné formy kriminality a mezinárodního terorismu a jejich zhodnocení bude vyžadovat širší specializaci, která na ministerstvu vnitra aktuálně není.

1.7.1.2.6 Ministerstvo zahraničních věcí (MZV)

Dle návrhu zákona bude Ministerstvo zahraničních věcí poskytovat své stanovisko souběžně se zpracováním stanovisek a vyjádření zpracovaných státními orgány dle § 11; tedy nikoli na jejich základě. MZV bude na provádění této agendy muset vyhradit 4 systemizovaná místa. Personální pokrytí je nutné pro útvar odpovědný za vydání stanoviska rezortu MZV (2 systemizovaná místa - spolupráce s dotčenými útvary,

kompilace stanovisek a vydání rozhodnutí) a příslušných dotčených útvarů (2 systemizovaná místa, jejichž úvazek bude rozdělen mezi příslušné teritoriální, ekonomické a bezpečnostní útvary MZV).

1.7.1.2.7 Ministerstvo dopravy (MD)

Dle návrhu zákona § 11 je Ministerstvo dopravy dotčeným státním orgánem, jemuž je uložena spolupráce na prověřování zahraničních investic v oblasti jeho působnosti, tedy v dopravě a kosmických aktivitách (technologiích a aplikacích). S ohledem na věcné zaměření zákona a také na skutečnost, že se Ministerstvo dopravy zabývá dynamicky se rozvíjejícími oblastmi kosmických technologií a aplikací, autonomní mobility a inteligentních dopravních systémů, je velmi pravděpodobné, že bude poskytovat vyjádření či informace k přibližně 30 investicím ročně. Nárůst investic očekáváme také v souvislosti s vytvořením Agentury pro Kosmický program EU (EUSPA), která bude od r. 2021 sídlit v Praze a jejíž přítomnost bude přitahovat zahraniční investice ve sledovaných odvětvích do České republiky. K zajištění agendy je tedy potřebné dostatečné personální zabezpečení ve výši 1 systemizovaného místa zařazeného ve 14. platové třídě. Předmětem činnosti bude formulace vyjádření a koordinace s jednotlivými dotčenými útvary v rámci procesu vydávání rozhodnutí. S ohledem na věcné zaměření zákona hodnotícího investice do technologicky vyspělých odvětví či funkčně kritických systémů je třeba zařadit systemizované místo na věcně příslušný odbor.

1.7.2 Dopady na ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na ostatní veřejné rozpočty.

1.7.3 Dopady na podnikatelské prostředí

1.7.3.1 Informovanost a bezpečnost

Mechanismus pro prověřování zahraničních investic zřízený předkládaným návrhem zákona přispěje ke zvýšení povědomí podnikatelské sféry o bezpečnostních rizicích, která mohou být spojena se spoluprací se zahraničním partnerem. Pro domácí podnikatelské subjekty vzniká prostředek, kterým mohou získat informace o zahraničním investorovi potřebné pro minimalizaci rizika plynoucího z možných investic, které nejsou učiněny v dobré víře.

1.7.3.2 Transparentnost a předvídatelnost

Vytvoření společného rámce prověřování přímých zahraničních investic a koordinace procesu prověřování v EU (podle nařízení (EU) 2019/452, které je zákonem adaptováno) přispívá ke zvyšování transparentnosti a míry právní jistoty investorů, kteří plánují nebo již uskutečnili přímou zahraniční investici v Evropské unii. Předkládaný návrh zákona stanovuje MPO jako kontaktní místo pro spolupráci s příslušnými kontaktními místy

členských států EU a Evropskou komisí, a to v zájmu zajištění koordinace a předvídatelnosti v rámci EU. MPO bude zároveň kontaktním a konzultačním místem pro podnikatelské subjekty.

Předkládaný návrh zákona v § 7 jednoznačně vymezuje oblasti, kde je zahraniční investor povinen žádat o povolení investice, aby byla zajištěna transparentnost regulace. V případě prověřování investic podle § 8 je pro zvýšení transparentnosti v této důvodové zprávě (viz zvláštní část, k § 8) uveden seznam oblastí, které mají potenciál ohrozit bezpečnost nebo vnitřní či veřejný pořádek. Předvídatelnost prověřování podle § 8 je pro zahraniční investory zajištěna tím, že si mohou v rámci 45denní konzultace ověřit, zda je jejich transakce riziková a bude prověřována, či nikoli.

1.7.3.3 Administrativní zátěž

Správní řízení o prověření zahraniční investice povede ke zvýšení administrativní zátěže, neboť je nutná součinnost zahraničního investora i příjemce investice s prověřujícím správním orgánem. Administrativní zátěž je odůvodněná ochranou bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku. Náklady nese z větší části zahraniční investor, který je povinen doložit podrobné informace o své vlastnické struktuře a další údaje. Vzhledem k povaze zahraničních investic však lze předpokládat, že se bude jednat především o větší firmy, pro něž navrhovaná informační povinnost nebude představovat zásadní nové požadavky.

V odvětvích, která nejsou citlivá z pohledu bezpečnosti státu a vnitřního či veřejného pořádku, administrativní zátěž nevzniká. Snížení administrativní zátěže pro podnikatelské subjekty je navíc zajištěno tím, že prověřování zahraničních investic podle § 8 není povinné pro všechny transakce. Většina podnikatelských subjektů má volbu, zde podá návrh na konzultaci, která sice znamená dílčí administrativní zátěž, ale zajistí plnou předvídatelnost, nebo zda vyhodnotí, že daná transakce nemá potenciál ohrozit bezpečnost České republiky ani vnitřní či veřejný pořádek.

1.7.3.4 Vnímání podnikatelského prostředí zahraničními investory

Mechanismus pro prověřování investic může vést k mírnému omezení aktivit některých zahraničních investorů v České republice, pokud jejich aktivity na území České republiky mohou být vyhodnoceny jako rizikové. Toto možné dílčí omezení ekonomické aktivity je odůvodněné prevencí ohrožení bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku. Naopak lze očekávat, že zároveň vzroste atraktivita českého ekonomického prostoru pro zahraniční investory z těch zemí, které mechanismus pro prověřování investic samy provozují, protože vstup navrhovaného zákona v platnost přispěje ke zvýšení bezpečnosti investičního prostředí v České republice.

1.7.4 Sociální dopady

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné sociální dopady. Z povahy věci nepředpokládáme žádné dopady na rodiny či specifické skupiny obyvatel (zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny).

1.7.5 Dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nebude mít z povahy věci žádné dopady na životní prostředí.

1.8 Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Je zajištěna jejich standardní ochrana v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

1.9 Zhodnocení korupčních rizik

Při zpracování předkládaného zákona zohlednil předkladatel kritérium omezení korupčních příležitostí při aplikaci navrhovaného zákona.

Zejména lze uvést, že zaměstnanci Ministerstva průmyslu a obchodu nebudou mít možnost vydávat rozhodnutí bez zapojení dalších státních orgánů. Podkladem pro rozhodnutí o zahraniční investici jsou stanoviska a informace ostatních věcně příslušných a dalších státních orgánů. Pokud budou tato stanoviska a informace poukazovat na ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku, Ministerstvo průmyslu a obchodu tuto skutečnost povinně zohlední ve svém dalším postupu, tedy při předkládání věci vládě k projednání.

Určitý korupční potenciál s sebou nese možnost oslovených spolupracujících institucí nevyjádřit se k zahraniční investici během konzultace a řízení s tím, že v takovém případě nastává fikce neshledání potřeby řízení zahájit, resp. souhlasu s vydáním kladného rozhodnutí⁵. Menší rizika by mohlo představovat řešení, ve kterém by spolupracující státní orgány byly povinny předložit odůvodnění navrhované nepotřebnosti prověřování, resp. souhlasu s vydáním kladného rozhodnutí. Zvolený model je použit zejména s ohledem na potřebu minimalizace administrativních a personálních nákladů na fungování mechanismu, neboť jak vyplývá zejména ze zahraničních zkušeností, většina prověřovaných zahraničních investic bývá v závěru vyhodnocena jako bezproblémová. Jako pojistku proti možnému korupčnímu jednání vnímá předkladatel zejména to, že spolupráce nad konkrétními případy bude probíhat v poměrně širokém okruhu na sobě nezávislých institucí, které budou poskytovat stanoviska a informace vycházející z vlastních zdrojů a případné pochybení jedince by ve většině případů nemělo mít dopad na výsledek procesu.

V této souvislosti je rovněž vhodné upozornit na to, že osoby zapojené do fungování prověřovacího mechanismu budou zřejmě přicházet do kontaktu s utajovanými informacemi, a bude tedy nutné, aby byly držiteli adekvátního oprávnění pro přístup k utajovaným informacím. V rámci žádosti o vydání osvědčení a během doby, po kterou budou jeho držiteli, jsou povinny dokládat relevantní informace o svých majetkových poměrech.

1.10 Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu

Situace v České republice s ohledem na možné ohrožení bezpečnosti ze strany problematických zahraničních investorů je detailně popsána v materiálu MPO, který byl projednán Bezpečnostní radou státu 26. června 2018. Z materiálu plyne, že za současného stavu, kdy neexistuje žádný systematický nástroj pro kontrolu činnosti problematických zahraničních investorů, je Česká republika do značné míry zranitelná. Návrh zákona představuje nástroj, který povede k odvrácení hrozeb, spojených s případnými problematickými zahraničními investicemi, a významně tak přispěje ke zvýšení bezpečnosti státu a ochrany vnitřního či veřejného pořádku.

Prověřovací mechanismus zvýší informovanost státních orgánů o počtu, povaze a původu zahraničních investic v České republice, umožní státním orgánům a vládě zasáhnout a znemožnit investici v případech, ve kterých zahraniční investice může ohrozit bezpečnost státu nebo vnitřní či veřejný pořádek, případně stanovit podmínky, které umožní uskutečnění investice při omezení jejích rizikových aspektů. Problematické případy, ve kterých by státní orgány dosud musely spoléhat pouze na nástroje širší politiky, tak bude dle návrhu zákona možné řešit cíleně, efektivně a ve většině případů i velmi rychle. Prověřovací mechanismus dále naplní myšlenku evropské spolupráce, včetně čerpání výhod z ní plynoucích, neboť umožní zohlednit informace a stanoviska, které budou České republice poskytnuty ze strany ostatních členských států EU a Evropské komise, týkající se případných problematických transakcí. Informace, které Česká republika v rámci fungování prověřovacího mechanismu získá, bude možné též využít pro předkládání stanovisek ostatním členským státům a Evropské komisi v případě, že by některá zahraniční investice v jiném členském státě mohla ohrozit bezpečnost nebo vnitřní či veřejný pořádek v České republice.

2 Zvláštní část

2.1 ČÁST PRVNÍ ZÁKONA

2.1.1 K § 1

Toto ustanovení vymezuje předmět právní úpravy, kterým je stanovení pravidel pro prověřování přímých zahraničních investic z hlediska bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku a stanovení povinností zahraničních investorů.

Přímé zahraniční investice na jedné straně významně přispívají k rozvoji hospodářství a jeho růstu, na straně druhé mohou přinášet určitá bezpečnostní rizika. Roste význam nadnárodních společností a vlastnické struktury podnikatelských subjektů jsou stále více nejasné. V úvahu je třeba brát i skutečnost, že stále větší váhu v mezinárodním prostředí získávají státem vlastněné či státem nepřímo kontrolované společnosti, často z oblastí s problematickým politickým pozadím.

Česká republika v současné době nedisponuje žádným nástrojem, kterým by kontrolovala přímé zahraniční investice s ohledem na jejich dopad na bezpečnost nebo vnitřní či veřejný pořádek, a tedy ani nástrojem, kterým by mohla nežádoucí investice zastavit. Absenci takového nástroje má zhojit předkládaná právní úprava.

Ochranou zájmů bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku se rozumí ochrana svrchovanosti, územní celistvosti a principů demokratického právního státu založeného na úctě k právům a svobodám člověka a občana, dále ochrana života, zdraví nebo majetkových hodnot a zajištění obrany České republiky.

Vedle pojmu „bezpečnost České republiky“ předkladatel používá také pojmy „vnitřní či veřejný pořádek“.

Vzhledem k tomu, že jsou „veřejný pořádek“ a „vnitřní pořádek“ neurčitými pojmy, které se mění v čase a s vývojem hodnot společnosti, nemá na tomto místě předkladatel ambici explicitně vyjmenovat jednotlivé pod ně spadající zájmy. Je nicméně potřeba uvést, že tyto pojmy mají být vykládány jako komplementární, ve světle níže uvedeného.

Pojem „veřejný pořádek“ používá nařízení (EU) 2019/452. Pojem je používán také v primárním právu EU, v kontextu omezování volného pohybu kapitálu zejména v čl. 65 odst. 1 SFEU. Vzhledem k neustálenosti používání pojmu v dané oblasti unijního práva bude pojem obsahově představovat nejmenší společný jmenovatel, na kterém se shodnou všechny členské státy EU (v souladu s judikaturou Soudního dvora EU). Z toho nicméně vyplývá, že tento pojem by nemusel pokrýt vše, co je z hlediska naplnění smyslu a účelu navrhované české úpravy potřebné.

Pojem „veřejný pořádek“ Soudní dvůr EU ve své dosavadní judikatuře vykládal restriktivně a původně relativně široký obsah pojmu daný primárním právem EU byl významně zúžen⁶. Byť se Soudní dvůr EU pojmem „veřejný pořádek“ v kontextu omezování volného pohybu kapitálu dle čl. 65 odst. 1 SFEU příliš detailně nezabýval⁷, dovozuje se⁸, že zahrnutí možnosti výjimek na základě veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti u volného pohybu kapitálu postavilo tuto svobodu na roveň svobodě usazování či volného pohybu zboží⁹. Což zároveň implikuje obecně i podobné požadavky vyplývající z těchto výjimek.

Pokud jde o výklad tohoto pojmu v rámci aplikace navrhované úpravy, lze konstatovat, že v českém právu je pojem „veřejného pořádku“, navzdory výkladu českými soudy¹⁰, pojmem stále neurčitým a přesně nevymezeným. Vzhledem k tomu a také vzhledem k supranacionálnímu charakteru evropského práva by měl adresát navrhované úpravy při její aplikaci tento pojem vykládat ve světle práva EU.

V kontextu návrhu zákona je nutno pojem „vnitřní pořádek“, který je již v českém právu na několika místech zavedeným pojmem, chápat jako principy a zásady, na nichž je založena Česká republika jako demokratický právní stát, a jako souhrn zájmů směřujících k ochraně života, zdraví nebo majetkových hodnot ČR, pokud by tyto principy, zásady a zájmy nebyly chráněny již v rámci pojmu „veřejný pořádek“.

2.1.2 K § 2

Definice zahraničního investora se opírá o společnou definici uvedenou v nařízení (EU) 2019/452, kterou dále rozvíjí tak, aby zahrnula jak investory ze třetí země, tak i unijní (tedy i české) investory ovládané ze třetí země, aby tak byly podchyceny veškeré rizikové či potenciálně rizikové investice směřující do České republiky a byla omezena možnost obcházet účel navrhovaného zákona. Tento přístup je v souladu se záměrem, který provázel vyjednávání o nařízení (EU) 2019/452 a který je mj. vyjádřen v rec. 4 tohoto nařízení (zdůraznění, že nařízením není dotčeno právo členských států odchytil se od volného pohybu kapitálu), a inspiruje se rovněž již existujícími mechanismy některých členských států EU (viz např. legislativa Finska nebo Maďarska).

Mezi investory ze třetích zemí zákon nerozlišuje, a naplňuje tak požadavek daný mj. nařízením (EU) 2019/452, že pravidla a postupy uplatňované v rámci prověřovacích mechanismů členských zemích EU nesmí vést k diskriminaci.

Vzhledem k tomu, že investor nemusí být subjektem s jediným vlastníkem, byla v definici zahraničního investora použita podmínka ovládání/rozhodujícího vlivu, který v zahraničním investorovi může uplatňovat subjekt ze třetí země. Atribut ovládání vychází ze zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích, který definuje ovládající a ovládané osoby, a to ve smyslu faktické možnosti prosazení vůle v ovládané osobě, která se projeví mj. možností jmenovat či odvolat většinu vedení hospodářského subjektu či nakládat s 40 % jejich hlasovacích práv, a to při započtení podílů osob jednajících ve shodě. V souladu se zákonem č. 90/2012 Sb. je třeba termín ovládání vykládat i při interpretaci zákona o prověřování zahraničních investic, a to u všech výskytů termínu v tomto zákoně.

Co se týče subjektů, které jsou za zahraniční investory považováni z důvodu umístění jejich sídla mimo Českou republiku a Evropskou unii (ustanovení odstavce 1 písm. b)), zákon za tyto zahraniční investory považuje i nečlenské státy Evropské unie (přičemž se má za to, že teoretické sídlo je umístěno tam, kde má stát své území).

2.1.3 K § 3

S ohledem na fakt, že v českém právním řádu není vymezen pojem „investice“, je v návrhu zákona uvedena definice „zahraniční investice“, která je vymezena účelem výkonu pro stát klíčové hospodářské činnosti v České republice. Definice vychází ze společného základu daného definicí v nařízení (EU) 2019/452. Definici použitou v unijním nařízení však zákon dále specifikuje, aby ji bylo možné v praxi používat. Děje se tak zejména vysvětlením toho, co stát považuje za „skutečnou účast na řízení nebo kontrole společnosti“ (čl. 8 odst. 1 nařízení) – je jím dále definovaná účinná míra kontroly provádění hospodářské činnosti (viz níže).

2.1.4 K § 4

Na definici zahraniční investice navazuje ustanovení, které upřesňuje, že postupy pro zahraniční investice se uplatní i v případě změny osoby ovládající zahraničního investora, pokud tato změna povede k tomu, že zahraničního investora bude ovládat nový subjekt ze země mimo EU.

Účelem uvedení možnosti nepřímého působení zahraničního investora na klíčovou hospodářskou činnost v České republice je umožnit postihnout možné negativní dopady té části transakce prováděné v zahraničí, která má vazbu na bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek (příkladem může být zahraniční investice do mateřské společnosti hospodářského subjektu sídlící mimo území České republiky). Na transakci prováděnou nepřímo je díky tomuto ustanovení pohlíženo jako na de facto novou zahraniční investici a platí pro ni stejné postupy. Z ustanovení nevyplývá exteritoriální působnost zákona, neboť se vztahuje pouze na tu část transakce, která se týká hospodářského subjektu v České republice.

2.1.5 K § 5

Pro účely hodnocení rizikovosti investice ve vztahu k bezpečnosti a vnitřnímu či veřejnému pořádku je vymezeno, co se rozumí účinnou mírou kontroly provádění hospodářské činnosti.

Je jí v první řadě možnost nakládat s podílem 10 % a více na hlasovacích právech cílové osoby nebo uplatňovat tomu odpovídající vliv. Předkladatel při tom vycházel jak z národního prostředí obchodního a investičního trhu (zákon č. 90/2012 Sb, o obchodních korporacích), tak ze stávající regulace a zkušeností v ostatních zemích EU. Konkrétně se předkladatel inspiroval zejména německou právní úpravou prověřování zahraničních investic, která sloužila jako vzor pro přípravu navrhovaného zákona, a to i co se týče nastavení hranice podílu na hlasovacích právech, který investor získává v domácí společnosti. Procentní hranice v německém modelu byla na základě zkušeností s problematickými investory u vyjmenovaných odvětví nedávno snížena, a to právě na 10

%. Navržená desetiprocentní hranice byla zároveň stanovena jako optimální během meziresortní diskuze, která předcházela předložení návrhu zákona.

Účinné míry kontroly je dosaženo rovněž v případě, kdy zahraniční investor sám nebo osoby jemu blízké působí v orgánech cílové osoby.

Pokud investice směřuje do cílové věci, nikoli cílové osoby, považuje se za účinnou míru kontroly možnost investora nakládat s vlastnickými právy k této věci.

Účinnou mírou kontroly jsou rovněž další situace, které mají za následek, že zahraniční investor získá přístup k informacím, systémům nebo technologiím klíčovým z hlediska ochrany bezpečnosti státu nebo vnitřního či veřejného pořádku.

K definicím obecně

Na zahraniční investice vymezené definicemi tohoto zákona se vztahuje mechanismus spolupráce podle nařízení (EU) 2019/452. Zahraniční investice podle tohoto zákona spadají pod definice v čl. 2 a ustanovení upravující obcházení v čl. 3 odst. 6 nařízení. Zkušenosti členských států Evropské unie, které již prověřovací mechanismy provozují, ukazují, že značnou část prověřovaných investic je možné postihnout právě jen díky takovému nastavení prověřovacích mechanismů, které je aplikací ustanovení k obcházení v čl. 3 odst. 6 nařízení.

2.1.6 K § 6

V tomto ustanovení je vymezena působnost Ministerstva průmyslu a obchodu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu bude ústředním správním úřadem příslušným k prověřování přímých zahraničních investic, k jednání o případném nastavení podmínek, za kterých může být zahraniční investice realizována, k vedení konzultací o zahraničních investicích, k vydávání rozhodnutí o nich a bude mu rovněž svěřena kontrola nad dodržováním povinností plynoucích ze zákona a stanovených ve vydaných rozhodnutích. Bude kontaktním místem pro koordinaci postupů v této oblasti s ostatními členskými státy EU a Evropskou komisí (na základě čl. 11 adaptovaného nařízení (EU) 2019/452, který na podporu spolupráce a výměny informací mezi členskými státy a Evropskou komisí požaduje zřídit v každém členském státě a v Evropské komisi kontaktní místo), a to včetně plnění povinností vyplývajících z nařízení (EU) 2019/452 vůči Komisi (včetně oznámení zřízení mechanismu a jeho případných pozdějších změn podle čl. 3 odst. 7, poskytování výročních zpráv podle čl. 5 odst. 1 a souhrnných informací o uplatňování prověřovacího mechanismu podle čl. 5 odst. 2 nebo zapojení do procesu zpracování zprávy o fungování a efektivitě nařízení podle čl. 15 odst. 1) a přijímání připomínek a stanovisek a vydávání připomínek v rámci mechanismu spolupráce podle tohoto nařízení. Ministerstvo průmyslu

a obchodu bude vykonávat svou působnost podle zákona ve spolupráci s dalšími státními orgány, ale i relevantními orgány jiných států a mezinárodními organizacemi.

Co se týče kontroly nad dodržováním povinností plynoucích ze zákona a stanovených ve vydaných rozhodnutích, postupy se řídí kontrolním řádem. Kontroly budou probíhat na základě plánu kontrol a ad hoc na základě vlastních poznatků ministerstva a spolupracujících státních orgánů nebo na základě podnětu. Předmětem kontroly bude zejména:

- dodržení povinnosti zahraničního investora požádat o povolení u zahraničních investic podle § 7 (v případě neplnění dochází k přestupku podle § 25 odst. 1 písm. c) a Ministerstvo průmyslu a obchodu zahájí řízení z moci úřední podle § 8 odst. 4 písm. a)),
- dodržení povinnosti zahraničního investora podat návrh na konzultaci, pokud jeho zahraniční investice směřuje do cílové osoby, která je držitelem licence pro celoplošné rozhlasové nebo televizní vysílání nebo vydavatelem periodického tisku se specifikovaným minimálním nákladem (v případě nesplnění dochází k přestupku podle § 25 odst. 1 písm. d))
- dostatečnost a pravdivost informací poskytovaných zahraničním investorem (v případě nedostatečné součinnosti lze přistoupit k zahájení řízení, neudělení povolení, zákazu uskutečnění nebo zákazu dalšího trvání investice podle § 9 odst. 5)
- dodržování podmínek stanovených v podmíněčném rozhodnutí (v případě neplnění dochází k přestupku podle § 25 odst. 1 písm. b)); pokud tento stav zároveň může vést k ohrožení bezpečnosti nebo vnitřního či veřejného pořádku státu, lze přistoupit k zákazu dalšího trvání investice podle § 15 odst. 4)
- dodržování povinností plynoucích z rozhodnutí o neudělení povolení nebo zákazu uskutečnění zahraniční investice, tedy nepřístupnosti k realizaci dané zahraniční investice (v případě neplnění, pokud tento stav zároveň může vést k ohrožení bezpečnosti státu nebo vnitřního či veřejného pořádku, lze přistoupit k zákazu dalšího trvání investice podle § 15 odst. 4)
- dodržování povinností plynoucích z rozhodnutí o zákazu dalšího trvání zahraniční investice, tedy:
 - o zdržení se nebo omezení výkonu hlasovacích nebo vlastnických práv v cílové osobě (v případě nedodržení dochází k přestupku podle § 25 odst. 1 písm. a))
 - o splnění povinnosti prodat ve lhůtě cílovou osobu nebo její část nebo cílovou věc (v případě nedodržení je přistoupeno k veřejné dražbě podle § 15 odst. 6)

2.1.7 K § 7

V tomto ustanovení jsou na základě vyjmenování činností v konkrétních odvětvích vymezeny přímé zahraniční investice, které jsou prověřovány obligatorně před tím, než jsou uskutečněny. Odvětvové vymezení je provedeno konkrétním a uzavřeným seznamem

tak, aby nebylo pochyb, kterých zahraničních investic se povinnost požádat o povolení týká.

Zahraniční investice nesmí být uskutečněna bez vydaného povolení. Tento princip zohledňuje skutečnost, že míra rizikovosti ve vymezených odvětví je ve srovnání s ostatními odvětvími vyšší a případný problematický zahraniční investor by ovládnutím hospodářského subjektu mohl ohrozit bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek okamžitě po uskutečnění transakce.

Jedná-li se o zahraniční investici, k jejímuž uskutečnění je kromě povolení podle tohoto zákona nutný rovněž souhlas ČNB, obě řízení mohou probíhat paralelně. Ministerstvo průmyslu a obchodu informuje ČNB o výsledku řízení o prověření zahraniční investice. Udělení souhlasu ČNB nezakládá nárok na povolení zahraniční investice podle tohoto zákona. Povolení zahraniční investice podle tohoto zákona nenahrazuje souhlas ČNB.

2.1.8 K § 8

Toto ustanovení zakládá pravomoc státu prověřit zahraniční investici z moci úřední v případě, že je způsobilá ohrozit bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek, a rovněž z podnětu jiných členských států EU nebo Evropské komise. Tato pravomoc státu je v běžných případech časově omezena 5 lety od dokončení zahraniční investice.

Spojení „zahraniční investice způsobilá ohrozit bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek“ je používáno výhradně u zahraničních investic, u nichž dosud neproběhlo jejich prověření. Toto spojení odkazuje na potenciální vyšší rizikovost dané zahraniční investice, která je daná v první řadě charakterem odvětví nebo konkrétní cílové osoby či věci, do níž investice směřuje (zejména s ohledem na kritéria uvedená v nařízení (EU) 452/2019, čl. 4 odst. 1, a na níže zmíněné relevantní dopady), a charakteristikou zahraničního investora (zejména s ohledem na kritéria uvedená v nařízení (EU) 452/2019, čl. 4 odst. 2). V dalších ustanoveních používané spojení „zahraniční investice, která může představovat ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku“ naopak odkazuje na ty investice, u nichž již proběhlo prověření a ministerstvo či některý z dalších státních orgánů či vláda je po důkladném posouzení označilo za rizikové.

Při určování toho, zda je zahraniční investice způsobilá ohrozit bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek, se kromě jiného přihlíží k jejím potenciálním dopadům na

- a) infrastrukturu, včetně infrastruktury energetické, dopravní, vodohospodářské, zdravotnické, infrastruktury v oblasti zpracování nebo uchování údajů, infrastruktury letecké a kosmické, obranné a další infrastruktury důležité z hlediska ochrany bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku, jakož i na

- přístup k pozemkům a nemovitostem, jež jsou pro využívání takové infrastruktury zásadní,
- b) přístup ke kritickým technologiím a zboží dvojího užití ve smyslu čl. 2 bodu 1 nařízení (ES) č. 428/2009, které není uvedeno v příloze IV, včetně technologií v oblasti umělé inteligence, robotiky, polovodičů, kybernetické bezpečnosti, leteckých a kosmických technologií, obranných technologií, chemických technologií, technologií v oblasti skladování energie, kvantových a jaderných technologií, jakož i nanotechnologií a biotechnologií,
 - c) přístup k dodávkám, které souvisí s energetickou, surovinovou nebo potravinovou bezpečností,
 - d) zajištění přístupu k informacím, které jsou důležité z hlediska ochrany bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku, včetně osobních údajů, nebo na schopnost kontrolovat tyto informace,
 - e) možnost významného ovlivnění veřejného mínění prostřednictvím informací šířených sdělovacími prostředky,
 - f) kritickou informační infrastrukturu, významné informační systémy a základní služby,
 - g) nevojenské objekty důležité pro obranu státu,
 - h) další technologie, jejichž zneužití by mohlo ohrozit bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek, nebo
 - i) jiné skutečnosti, které jsou důležité z hlediska ochrany bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku.

Pro zahraniční investory je tento seznam indikací, že ze strany České republiky budou sledovány zejména transakce v těchto oborech. K uvedeným dopadům investice se bude přihlížet i během samotného posuzování a prověřování investice.

S ohledem na zájmy České republiky i mezinárodní praxi není žádoucí, aby vznikla uzavřená definice citlivých odvětví. Je třeba zachovat možnost, aby případné ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku bylo posuzováno s ohledem na konkrétní situaci. V důsledku rychlého technologického vývoje se strategicky důležitými pro bezpečnost České republiky mohou stát například i nové technologie, jejichž budoucí využití nelze v současné chvíli předjímat. Zároveň mohou nastat i nepředvídatelné okolnosti, které by mohly vést k ohrožení bezpečnosti České republiky prostřednictvím zahraniční investice v oboru, kde toto nebezpečí nebylo předem patrné.

Předkladatel si je vědom, že možnost zpětného zásahu státu částečně narušuje předvídatelnost podnikatelského prostředí pro zahraniční investory. Z výše uvedených důvodů tento problém nelze řešit jednoznačným definováním oborů, prostřednictvím kterého by byly vymezeny investice způsobilé ohrozit bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek.

Pro zajištění předvídatelnosti a transparentnosti zavádí návrh zákona možnost tzv. konzultace, která je spuštěna dobrovolnou žádostí zahraničního investora o posouzení možných dopadů transakce na bezpečnost České republiky a vnitřní či veřejný pořádek. Zahraniční investor může návrh na konzultaci podat před uskutečněním libovolné transakce, aby si byl jistý, že nebude v budoucnu prověřována. Vzhledem k tomu, že návrh na konzultaci představuje pro zahraniční investory určité administrativní náklady (nutnost dodání informací prověřovacímu správnímu orgánu), předpokládá předkladatel, že tento institut bude využíván zejména v potenciálně citlivých odvětvích, kde může mít zahraniční investor pochybnosti.

Ze závěrů konzultace vyplyne, zda je míra rizikovosti dané investice vzhledem ke všem okolnostem tak vysoká, že je třeba ji podrobně prověřit postupem podle tohoto zákona. Pokud naopak na základě zjištěných skutečností dospěje Ministerstvo průmyslu a obchodu k závěru, že investici lze bez dalšího povolit, bude mít zahraniční investor jistotu, že následně nedojde k zásahu státu z moci úřední.

Návrh na konzultaci dává zahraničnímu investorovi volbu mezi vyšší administrativní zátěží (podáním návrhu na konzultaci) a vyšší mírou rizika zpětného zásahu státu z moci úřední (bez předchozí konzultace). Jedná se o vyvažující mechanismus, který je navrhován ve prospěch zahraničního investora, aby minimalizoval dopady možného zpětného zásahu státu z moci úřední, a to zejména četnost těchto zpětných zásahů.

Možnost státu prověřit zahraniční investice z moci úřední je nástroj, který na jedné straně umožňuje vyhnout se povinnému prověřování velkého množství zahraničních investic a na druhé straně dává státu účinný nástroj na ochranu bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku. Může být využit, kdykoliv má stát informace, které naznačují možné ohrožení bezpečnosti nebo vnitřního či veřejného pořádku (tedy před uskutečněním investice, v průběhu přípravy zahraniční investice či zpětně). Je nutně spjatý s institutem konzultace, bez kterého by byla vážně narušena předvídatelnost podnikatelského prostředí.

Předkladatel si je vědom možnosti, že může dojít k ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku i u těch investic, kde došlo k jejich povolení nebo proběhla konzultace s tím, že není důvod pro prověření. Dříve povolenou transakci je možné prověřit v případě, že dojde ke změně v osobě ovládající zahraničního investora (viz § 4), což je však situace, kterou zákon chápe jako de facto uskutečnění zcela nové zahraniční investice. Tím jsou ošetřeny potenciálně nejproblematictější případy. Zbývající riziko je nutné akceptovat s ohledem na potřebu zajištění právní jistoty pro zahraniční investory.

Existují případy, kdy Ministerstvo průmyslu a obchodu zahajuje řízení o prověření zahraniční investice z moci úřední i po uplynutí pěti let od jejího dokončení. Přistoupí

k tomu, má-li důvodné podezření, že se zahraniční investor vyhýbá zahájení řízení o prověření zahraniční investice. Zahraniční investor v takovém případě buď nepodá žádost o povolení zahraniční investice, ačkoli má jeho investice směřovat do oblastí podle § 7, nebo uskutečňuje zahraniční investici podle § 8 odst. 1, ale jedná tak, aby během období pěti let od dokončení jeho investice nebylo zahájeno řízení o jejím prověření z moci úřední. Může se jednat o aktivity prováděné tak, aby se na ně formálně nevztahovala definice zahraniční investice, přestože fakticky naplňují její znaky, nebo aby se na subjekt provádějící transakci nevztahovala definice zahraničního investora, přestože fakticky za zahraniční investici stojí zahraniční investor (například využíváním subjektů účelově zřízených podle práva některého z členských států EU).

Jedná-li se o zahraniční investici, k jejímuž uskutečnění je nutný souhlas ČNB, Ministerstvo průmyslu a obchodu informuje ČNB v případě, že se rozhodne zahraniční investici prověřit postupem podle tohoto zákona. Udělení souhlasu ČNB nepředjímá výsledek prověření zahraniční investice podle tohoto zákona.

2.1.9 K § 9

V tomto ustanovení jsou stanoveny obligatorní náležitosti žádosti o povolení zahraniční investice a návrhu na konzultaci, které podává zahraniční investor. K tomuto ustanovení vláda svým nařízením vydá vzorový formulář, který investor použije pro snazší podání informací.

Ve fázi podávání žádosti/návrhu na konzultaci budou informace pouze *uváděny*, a to v zájmu nenavyšování administrativního zatížení zahraničních investorů nad úroveň nutnou pro výkon působnosti ministerstva a rovněž z důvodu předpokládané obecné nižší využitelnosti a obtížné ověřitelnosti pravosti listin vydávaných v třetích zemích. K prokazování jejich správnosti a úplnosti bude přistoupeno až ve chvíli, kdy budou o předložených informacích panovat nejasnosti. V takovém případě, anebo pokud z jiných důvodů vyvstane potřeba získat od investora další podklady nad rámec informací uvedených v žádosti/návrhu na konzultaci, o ně může Ministerstvo průmyslu a obchodu požádat. Pokud tak učiní, do doby dodání těchto podkladů se staví procesní lhůty.

Pro případ, že zahraničnímu investorovi nejsou známy některé informace týkající se cílové osoby nebo cílové věci (konkrétně vlastnická struktura před uskutečněním investice, specifika podnikatelské činnosti, členské státy, ve kterých je vykonávána podnikatelská činnost), může o ně Ministerstvo průmyslu a obchodu požádat přímo cílovou osobu nebo vlastníka cílové věci. Od tohoto subjektu si zároveň může vyžádat další potřebné podklady nad rámec těch, které jsou povinně uváděny v žádosti/návrhu na konzultaci. Do doby jejich dodání se rovněž staví procesní lhůty.

Možnost vyžádat si některé informace přímo od cílové osoby nebo vlastníka cílové věci je zakotvena pro případ, že tito nebudou ochotni některé citlivé informace sdílet se zahraničním investorem, bude pro ně ale přijatelné předat je přímo ministerstvu. Povinnost cílové osoby zachovávat mlčenlivost podle zákonů upravujících bankovní tajemství nebo obdobnou povinnost zachovávat mlčenlivost vyplývající z jiných zákonů upravujících fungování finančního trhu (což se týká i dalších subjektů finančního trhu, např. obchodníků s cennými papíry, pojišťoven, družstevních záložen, ale též dalších osob jako jsou např. advokáti, notáři, exekutoři aj.) není tímto ustanovením dotčena. Konkrétně v praxi to bude znamenat, že navrhovaná úprava nebrání příslušné instituci sdělit na žádost Ministerstva průmyslu a obchodu potřebné informace týkající se např. činnosti banky, včetně např. její podnikatelské činnosti, vnitřní struktury, předpokládaného vývoje podnikání banky apod., ale banka nemůže sdělit bez souhlasu klienta informace týkající se jejich vztahů s klientem. Bankovní tajemství se podle **zákona o bankách** vztahuje na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit. Ochrana režimu bankovního tajemství podléhá vedle informací o konkrétních transakcích, popř. o zůstatcích na účtech, též jakékoli informace související s takovými transakcemi či s majetkem spravovaným bankou, mj. včetně informací o majiteli platební karty vystavené k příslušnému účtu klienta. Povinnost banky chránit bankovní tajemství je prolomena jen pro několik výjimek uvedených zejména v zákoně o bankách. Uvedené požadavky ohledně povinnosti institucí působících na finančním trhu zachovávat mlčenlivost týkající se jejich klientů se v souladu s příslušnými zákony v oblasti finančního trhu uplatní obdobně též ve vztahu k dalším segmentům finančního trhu, např. v případě družstevních záložen, pojišťoven, obchodníků s cennými papíry, subjektů kolektivního investování apod.

Poskytnutí pravdivých informací a uvedení nebo doložení všech relevantních informací, a to v rámci poskytnutých lhůt, jak během řízení o prověření zahraniční investice, tak i během konzultace, je pro posouzení rizikovosti zahraniční investice klíčové. Neposkytnutí této součinnosti proto může být bez dalšího důvodem pro zahájení řízení nebo pro nepovolení, zákaz uskutečnění nebo zákaz dalšího trvání investice. Pokud se skutečnost, že poskytnuté informace byly nepravdivé, prokáže až po vydání rozhodnutí, je ministerstvu umožněno obnovit řízení.

2.1.10 K § 10

Zahraníční investor má možnost, není-li si jist, zda jím zamýšlená zahraniční investice může mít vazbu na bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek, podat návrh na konzultaci, která obsahuje náležitosti stanovené v § 9. S ohledem na zvláštní citlivost masových sdělovacích prostředků z hlediska bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku je zahraniční investor povinen podat návrh na konzultaci, jestliže je cílová osoba držitelem celoplošné licence pro rozhlasové nebo televizní vysílání nebo vydavatelem periodického tisku se stanoveným souhrnným minimálním ročním průměrným tištěným

nákladem. Tento náklad je souhrnem ročních průměrných tištěných nákladů veškerých titulů daného vydavatele, které je možno označit jako periodický tisk.

Jestliže (a pouze pokud) zahraniční investor podá návrh, je zahájena konzultace: Ministerstvo průmyslu a obchodu rozešle bez zbytečného odkladu předložené informace veškerým relevantní státním orgánům (Ministerstvu vnitra, Ministerstvu obrany, Ministerstvu zahraničních věcí, Policii České republiky, zpravodajským službám České republiky a dalším věcně příslušným orgánům státu¹¹, a pokud se investice týká působnosti České národní banky, pak i České národní bance), a to spolu s žádostí o vyjádření k důvodnosti zahájení řízení. Těmto státním orgánům Ministerstvo průmyslu a obchodu rozešle i další dodatečné relevantní informace a zjištění, která nejsou součástí informací předložených zahraničním investorem, pokud jimi Ministerstvo průmyslu a obchodu disponuje (může se přitom jednat např. o další informace od zahraničního investora či cílové osoby nebo vlastníka cílové věci, které nebyly součástí původního návrhu na konzultaci, či o vlastní zjištění učiněná např. díky využívání unijního mechanismu spolupráce). Všechna stanoviska poskytovaná spolupracujícími státními orgány musí být řádně odůvodněna a vycházet z důvěryhodných zdrojů.

Ustanovení § 10 umožňuje dotázanému státnímu orgánu nevyjádřit se v případě, že v souvislosti se zahraniční investicí neshledal žádné okolnosti, které by měly vazbu na možné ohrožení bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku, tedy že neshledal důvod zahájit prověřování zahraniční investice. Toto ustanovení zajistí, aby spolupráce výše uvedených institucí nezpůsobila nadměrnou administrativní zátěž a umožnila tok informací pouze v případech, kdy je to z hlediska konkrétní transakce účelné.

Na základě zjištění shromážděných a vyhodnocených během konzultace buď Ministerstvo průmyslu a obchodu zahájí řízení o prověření zahraniční investice, nebo sdělí investorovi, že jím zamýšlená investice prověřována nebude. U takové zahraniční investice již Ministerstvo průmyslu a obchodu v budoucnu zahájit prověřování nemůže, a to ani na základě § 8 odst. 1 písm. b) (vylučuje to skutečnost, že investor již dříve podal návrh na konzultaci), ani na základě § 8 odst. 4 písm. b) (vzhledem k tomu, že investor sám podal návrh na konzultaci, nemůže existovat podezření, že by se snažil vyhnout zahájení řízení). Jediným případem, kdy by zahraniční investice i přes konzultaci ukončenou s pozitivním závěrem mohla být v budoucnu prověřena, je pozdější shledání, že informace poskytnuté zahraničním investorem byly nepravdivé nebo neúplné.

Ministerstvo průmyslu a obchodu může zahájit řízení o prověření buď na základě vyjádření alespoň jednoho ze spolupracujících státních orgánů, že považují za důvodné řízení zahájit, nebo na základě vlastních zjištění v tomto smyslu. Není pochyb o tom, že jediným státním orgánem, který bude na základě dostupných informací provádět samotné

prověřování zahraniční investice ve smyslu návrhu zákona, je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Prověřovanou transakcí bude nutné posoudit ze všech úhlů pohledu týkající se bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku, proto je nutné mezi povinně dotázané subjekty zařadit výše uvedené státní orgány, aby se předešlo zásadním opomenutím z důvodu nedostatečného toku informací.

2.1.11 K § 11

Tato ustanovení upravují spolupráci státních orgánů během řízení o prověření zahraniční investice. Řízení o prověření zahájí Ministerstvo průmyslu a obchodu na základě žádosti o povolení zamýšlené zahraniční investice nebo z moci úřední. V rámci tohoto řízení požádá o stanovisko Ministerstvo vnitra (z hlediska vnitřního pořádku a bezpečnosti státu), Ministerstvo zahraničních věcí (z hlediska zahraničně bezpečnostních zájmů státu) a Ministerstvo obrany (z hlediska obrany a bezpečnosti státu); Policii České republiky a případně další věcně příslušné státní orgány (z hlediska jejich věcné působnosti, zejména s ohledem na posouzení významu cílové osoby nebo cílové věci v rámci daného odvětví, v rámci klíčových dodavatelských řetězců, a s ohledem na informace a technologie, kterými daná cílová osoba nebo cílová věc disponuje; z hlediska posouzení zahraničního investora se dá očekávat relevantní informace od věcně příslušných státních orgánů především v případech, kdy už s ním bude existovat dřívější zkušenost) a Ministerstvo financí (z hlediska souladu se závazky vyplývajícími z bilaterálních dohod o podpoře a ochraně investic); zpravodajské služby a případně další státní orgány, které podle zákonné úpravy své činnosti poskytují pouze informace a jejichž působnosti se zahraniční investice týká (jedná se zejména o Finanční analytický úřad), požádá Ministerstvo průmyslu a obchodu o informace. V případě zahraniční investice do finanční instituce podléhající dohledu ČNB informuje Ministerstvo průmyslu a obchodu ČNB o zahájení řízení a vyžádá si její stanovisko. Ministerstvo průmyslu a obchodu těmto státním orgánům poskytuje informace z předložených žádostí o povolení, návrhů na konzultaci a případně další relevantní informace, pokud nebyly poskytnuty již dříve v rámci konzultace.

Pokud mají dotázané státní orgány k transakci relevantní vstupy, poskytnou Ministerstvu průmyslu a obchodu stanoviska nebo informace, a to pouze z hlediska své vlastní věcné působnosti (viz výše). Všechna stanoviska poskytovaná spolupracujícími státními orgány musí být řádně odůvodněna a vycházet z důvěryhodných zdrojů. Součinnost ČNB je limitována pravidly dohledové mlčenlivosti.

Ustanovení § 11 umožňuje dotázaným subjektům neposkytnout stanovisko v případě, že neshledaly na transakci žádné okolnosti, které by měly vazbu na možné ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku. Subjektům, od kterých je očekáváno poskytnutí informací, umožňuje neposkytnout informace v případě, že jimi nedisponují. Vzhledem k tomu, že Ministerstvo financí se k zahraniční investici vyjadřuje

z hlediska závazků České republiky z mezinárodních dohod, je nedodání jeho stanoviska vykládáno jako skutečnost, že nepovažuje za potřebné se k zahraniční investici vyjádřit. Tato ustanovení zajistí, aby spolupráce výše uvedených institucí nezpůsobila žádnému ze zapojených subjektů nadměrnou administrativní zátěž a umožnila tok informací pouze v případech, kdy je to z hlediska konkrétní transakce účelné.

Prověřovanou transakci bude nutné posoudit ze všech hledisek bezpečnosti České republiky a vnitřního či veřejného pořádku, proto je nutné mezi povinně dotázané subjekty v § 11 zařadit uvedené státní orgány, aby se předešlo zásadním opomenutím z důvodu nedostatečného toku informací.

2.1.12 K § 12

Vyplyne-li ze stanoviska nebo informací alespoň jednoho ze spolupracujících státních orgánů či z vlastních zjištění ministerstva, a to včetně zjištění získaných vyhodnocením připomínek ostatních členských států Evropské unie a stanovisek Evropské komise, že zahraniční investice může představovat ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku, ale úpravou původního záměru zahraniční investora mohou být rizika adekvátně snížena, vstupuje Ministerstvo průmyslu a obchodu do jednání se zahraničním investorem o podmínkách úpravy zahraniční investice. Dohodnutá podoba podmínek je následně předložena vládě, která k věci vydá usnesení.

Jednou z možných a v zákoně explicitně uvedených podmínek je i povinnost investora opětovně navrhnout konzultaci při dalším navýšení podílu na hlasovacích právech cílové osoby. Tímto způsobem je ošetřena situace, kdy aktuálně nabytý podíl nepředstavuje bezpečnostní riziko, ale jeho možné další navýšení by již bezpečnostním rizikem být mohlo. Toto ad hoc řešení nezatíží opakovanou povinností podstoupit prověření všechny investory, jako by to bylo v případě zavedení obecné povinnosti nahlašovat následné změny podílu, ale umožní soustředit se jen na konkrétní problematiku investice. Obdobně je ze stejného důvodu explicitně uvedena i možnost zahrnout mezi podmínky povinnost opětovně navrhnout konzultaci při změně nebo rozšíření předmětu činnosti zahraničního investora (v jehož vlastnictví již může být cílová věc) nebo cílové osoby.

Podmínky jinak v zákoně blíže specifikovány nejsou, neboť budou stanoveny ad hoc tak, aby zajistily zachování bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku a aby zároveň odpovídaly charakteru konkrétní zahraniční investice a možným flexibilitám zahraničního investora. Obecně lze však, zejména s ohledem na využívání tohoto institutu v zahraničí, předpokládat, že mohou mít např. charakter úpravy smlouvy mezi zahraničním investorem a cílovou osobou nebo původním vlastníkem cílové věci tak, aby investor spolu s vlastnickým podílem nezískal přístup k citlivým informacím nebo know-how, úpravy výše získaných hlasovacích práv, vzdání se nároku na strategickou část cílové osoby, závazek zachování či zabezpečení konkrétních aktivit, které cílová osoba nebo cílová věc provádí,

včetně např. výzkumných aktivit nebo dodávek, zajištění ochrany veřejného zdraví, zajištění plnění smluv, kterými je cílová osoba již vázána (např. v oblasti veřejných zakázek) aj.

Podmínky je možné stanovit jen na období po vydání rozhodnutí, což se týká i zahraniční investice, která již byla uskutečněna.

Pokud zahraniční investor dostatečně nespolupracuje v jednáních o podmínkách, může to vést k neudělení povolení, zákazu uskutečnění investice nebo zákazu dalšího trvání investice.

2.1.13 K § 13

Vyplyne-li ze stanoviska nebo informací alespoň jednoho ze spolupracujících státních orgánů či z vlastních zjištění ministerstva, a to včetně zjištění získaných vyhodnocením připomínek ostatních členských států Evropské unie a stanovisek Evropské komise, odůvodněná obava, že zahraniční investice může ohrozit bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek, předloží Ministerstvo průmyslu a obchodu věc vládě k projednání, a to do 90 kalendářních dnů ode dne zahájení řízení. Běh této lhůty se přerušuje, pokud Ministerstvo průmyslu a obchodu vede se zahraničním investorem jednání o podmínkách, za kterých by zahraniční investice mohla být uskutečněna.

Vláda během projednávání věc posuzuje na základě širokého spektra kritérií, která jsou důležitá z hlediska ochrany bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku. Usnesení je vydáno během 45 dnů od dne, kdy jí věc byla předložena k projednání.

Materiál, ve kterém se navrhuje zákaz dalšího trvání zahraniční investice do finanční instituce podléhající dohledu ČNB, předloží Ministerstvo průmyslu a obchodu až po vyjádření ČNB k možnostem a důsledkům takového zákazu; k tomuto vyjádření Ministerstvo průmyslu a obchodu náležitě přihlédne.

2.1.14 K § 14

Jestliže Ministerstvo průmyslu a obchodu dospěje na základě výsledků prověřování k závěru, že zahraniční investice nepředstavuje ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku, vydá rozhodnutí o jejím povolení nebo o její přípustnosti bez stanovení jakýchkoli podmínek její realizace. Toto rozhodnutí vydá pouze v případě, že neobdrželo od žádného ze spolupracujících státních orgánů stanovisko nebo informace upozorňující na možné riziko ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku a zároveň ani samo neučinilo zjištění upozorňující na takové riziko. Při tomto vyhodnocování bere Ministerstvo průmyslu a obchodu v úvahu i případné připomínky členských států Evropské unie a stanoviska Evropské komise.

Rozhodnutí o přípustnosti zahraniční investice bez stanovení podmínek se použije při řízeních zahájených podle § 8. V tomto rozhodnutí bude deklarováno právo uskutečnit investici bez jakýchkoliv omezujících podmínek (bude-li prověřováno před uskutečněním zahraniční investice), případně bude deklarována možnost, aby investice nadále trvala bez jakýchkoliv omezujících podmínek (bude-li prověřováno až po zahájení uskutečňování investice).

2.1.15 K § 15

V případě, že u zahraniční investice bylo zjištěno riziko možného ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku, projedná věc před vydáním rozhodnutí vláda. Vydání omezujících rozhodnutí je podmíněno přijetím relevantního usnesení ze strany vlády.

Vláda se usnáší, že je rozhodnutí o podmíněčném povolení zahraniční investice nebo o neudělení povolení zahraniční investice v řízení zahájeném podle § 7, o podmíněčné přípustnosti zahraniční investice, o zákazu uskutečnění dosud neuskutečněné zahraniční investice nebo o zákazu dalšího trvání již uskutečňované či uskutečněné zahraniční investice v řízení zahájeném podle § 8 nutné z důvodu ochrany bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku. Samotné rozhodnutí následně bez zbytečného odkladu vydává Ministerstvo průmyslu a obchodu. Vláda též může vydat usnesení, že přes indikaci možného rizika nespátřuje v transakci ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku. V takovém případě vydá Ministerstvo průmyslu a obchodu rozhodnutí o povolení zahraniční investice v řízení zahájeném podle § 7 nebo o přípustnosti zahraniční investice bez stanovení podmínek v řízení zahájeném podle § 8.

Posouzení případného omezení zahraniční investice z důvodu ochrany bezpečnosti nebo vnitřního či veřejného pořádku je přeneseno na nejvyšší politickou úroveň. Není žádoucí, aby závažná rozhodnutí v otázkách bezpečnosti státu se značným ekonomickým i zahraničněpolitickým dopadem a značným přesahem do mnoha oblastí byla činěna toliko správním orgánem v rámci standardního správního řízení, založeného pouze na závazných stanoviscích dotčených resortů. Navržený přístup respektuje jak doporučení OECD pro prověřování zahraničních investic, tak mezinárodní praxi, včetně např. německého modelu. Navržený přístup respektuje fakt, že rozhodnutí o omezení investice je rozhodnutím nanejvýše politickým, neboť v sobě obsahuje řešení zásadních bezpečnostních otázek a zároveň možný významný zásah do soukromého vlastnictví. Z meziresortní diskuze, která předcházela předložení návrhu zákona, taktéž vyplynulo, že pro omezující rozhodnutí je zapojení vlády optimálním nastavením. Vzhledem k výše

uvedeným skutečností i k tomu, že rozhodnutí o omezení investice je implicitně zatíženo značným korupčním rizikem, se jako nejvhodnější řešení jeví právě zapojení kolektivního orgánu na nejvyšší politické úrovni.

Naopak možnost uskutečnit nebo pokračovat v zahraniční investici bez jakýchkoli omezení a podmínek nastává pouze v případě, že ze strany žádného spolupracujícího státního orgánu nebylo zjištěno riziko ohrožení bezpečnosti státu nebo vnitřního či veřejného pořádku. V zájmu zachování investičně atraktivního prostředí v České republice je žádoucí, aby byla tato rozhodnutí směrem k zahraničnímu investorovi učiněna co možná nejrychleji. Je proto vhodné neomezující rozhodnutí vydávat bez dalšího v rámci Ministerstva průmyslu a obchodu jako správního orgánu. Ze zahraničních zkušeností vyplývá, že neomezujících rozhodnutí bude v rámci prověřování učiněna naprostá většina, a nebude tak docházet k nepřiměřenému zatížení vlády jako vrcholného orgánu státní moci.

Ustanovení rovněž uvádí specifické náležitosti a důsledky některých typů rozhodnutí. Rozhodnutí o podmíněném povolení a rozhodnutí o podmíněčné přípustnosti zahraniční investice obsahuje nad rámec základních informací i podmínky, za kterých může být zahraniční investice uskutečněna nebo dále trvat a které byly předmětem jednání mezi ministerstvem a zahraničním investorem.

V případě rozhodnutí o zákazu dalšího trvání již realizované investice dojde k zákazu nebo omezení výkonu vlastnických nebo hlasovacích práv zahraničního investora v cílové osobě nebo může rozhodnutí obsahovat povinnost zahraničního investora prodat vlastnický podíl v cílové osobě získaný na základě investice nebo cílovou osobu či cílovou věc jako celek, pokud by takový postup nevedl z hlediska bezpečnosti státu a vnitřního či veřejného pořádku k rozsáhlejším škodám (např. ochromení fungování kriticky důležitého podniku). Zahraniční investor bude v takovém případě povinen tento prodej uskutečnit ve stanovené lhůtě. Pokud tak neučiní, Ministerstvo průmyslu a obchodu může prodej zajistit ve veřejné dražbě nebo mimo veřejnou dražbu prostřednictvím obchodníka s cennými papíry. V případě prodeje podílu ve finanční instituci, která podléhá dohledu ČNB, budou relevantní podmínky prodeje předem dohodnuty s ČNB, zejména pak s ohledem na povinnost kupujícího vyžádat si v souladu s příslušným zákonem¹² k nabytí, popř. zvýšení kvalifikované účasti, resp. nabytí kontrolního podílu předchozí souhlas ČNB.

V případě regulovaných finančních institucí je prodej ve veřejné dražbě nevhodný s ohledem na uvedenou povinnost potenciálního nabyvatele získat předchozí souhlas ČNB a v praxi k převodu účastí formou dražby nedochází. S ohledem na uvedené proto zákon počítá s možností prodeje prostřednictvím obchodníka s cennými papíry, který je v souladu se zákonem o podnikání na kapitálovém trhu povinen vykonávat činnost v souladu s požadavky odborné péče. Navrhovaná úprava prodeje prostřednictvím

obchodníka s cennými papíry reflektuje již v právním řádu zavedený způsob výkonu rozhodnutí, když např. podle **§ 334a občanského soudního řádu** soud cenné papíry, resp. zaknihované cenné papíry, zpeněží pomocí obchodníka s cennými papíry nebo zahraniční osoby poskytující investiční služby v České republice.

Zákaz dalšího trvání investice může být rovněž důsledkem porušení podmínek stanovených v rozhodnutí o podmíněčném povolení nebo v rozhodnutí o podmíněčné přípustnosti zahraniční investice (příčemž kontrolu a dohled nad plněním podmínek vykonává Ministerstvo průmyslu a obchodu v souladu s ustanovením § 6 odst. 1 písm. e)) nebo důsledkem nerespektování rozhodnutí o neudělení povolení nebo zákazu uskutečnění zahraniční investice. Důvodem vydání zákazu dalšího trvání investice je vždy ochrana bezpečnostních zájmů České republiky a vnitřního či veřejného pořádku. Je třeba objasnit, že zákon záměrně deklaruje pouze možnost, nikoli povinnost vydat v takovém případě rozhodnutí o zákazu dalšího trvání zahraniční investice. I v tomto případě totiž rozhodnutí bude podmíněno přijetím relevantního usnesení vlády, a tedy i předmětem politického uvážení.

Vzhledem ke specifické povaze věci, ve které bylo rozhodnutí vydáno, a s tím související potřebě zapojení vlády, vylučuje zákon možnost podání rozkladu proti rozhodnutím podmíněným usnesením vlády. Při samotném prověřování dochází k velmi komplexnímu posouzení investice všemi relevantními institucemi. Na základě podkladů, které jsou výsledkem tohoto posuzování, vláda opět na široké platformě k věci přijímá usnesení. Pokud by však byl umožněn rozklad, platforma, která by rozhodovala o správnosti původního rozhodnutí, by jen stěží mohla být alespoň tak komplexní jako ta, která posuzovala investici před vydáním rozhodnutí ve věci. Je tedy na místě pochybovat o tom, že by její závěry byly zpravidla správnější než původní rozhodnutí. Jako nevhodná se možnost rozkladu dále jeví i s ohledem na předpokládané nakládání s velmi citlivými či utajovanými informacemi během procesu posuzování investice – lze se domnívat, že jejich rozšíření mezi další skupinu osob, která nepatřila mezi původní adresáty, by mohlo být ke škodě věci. Tato skutečnost rovněž výrazně zúží okruh osob, které by v případném opravném řízení mohly rozhodovat.

Z obdobných důvodů se vylučuje i možnost zahájení přezkumného řízení. Za účelem zachování možnosti kontroly exekutivní pravomoci je umožněno podání správní žaloby, vyloučen je však odkladný účinek tohoto podání, a to s ohledem na potřebu včasného zajištění bezpečnosti a vnitřního či veřejného pořádku, kterého má být dosaženo právě přijatým rozhodnutím; odložený účinek rozhodnutí by mohl způsobit nenapravitelné škody. Ze stejného důvodu je vyloučen odkladný účinek případné obnovy řízení.

Paragraf rovněž obsahuje ustanovení, které v případě zjištění nezákonnosti rozhodnutí, jež souvisí s obsahem vládního usnesení, znemožňuje, aby byla po úřední osobě, která se

na vydání takového rozhodnutí bezprostředně podílela, požadována regresní úhrada vůči státu. Za úřední osobu přitom zákon nepovažuje člena vlády.

2.1.16 K § 16

Ministerstvo průmyslu a obchodu může v rámci provádění zákona využívat některé údaje obsažené v základním registru obyvatel, informačním systému evidence obyvatel, informačním systému cizinců, v základním registru agend, orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností, v základním registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci a v evidenci skutečných majitelů.

Toto ustanovení umožní Ministerstvu průmyslu a obchodu efektivně vykonávat kontrolu informací, které bude v rámci řízení dokládat zahraniční investor, a získávat informace související se zahraničními investicemi, které nebyly nahlášeny.

2.1.17 K § 17

Způsob práce vnitrostátních orgánů související s fungováním mechanismu spolupráce, který je zaveden nařízením (EU) 2019/452, je blíže upraven samostatným ustanovením, přičemž účinnost některých jeho relevantních částí by měla nastat ke dni účinnosti nařízení.

Toto ustanovení stanoví povinnost Ministerstva průmyslu a obchodu bezodkladně předávat informace získané v rámci mechanismu spolupráce dalším zapojeným státním orgánům. Připomínky členských států a stanoviska Komise bude předávat vždy, oznámení ostatních členských států o zahájení prověřování přímých zahraniční investic v případě, že to vyhodnotí jako důvodné. Tento přístup byl zvolen s ohledem na potřebu minimalizace administrativní zátěže všech zapojených státních orgánů.

Stanoveny jsou rovněž podrobnosti přípravy připomínek, které Česká republika může vznést k přímé zahraniční investici v jiném členském státě. Ministerstvo průmyslu a obchodu je uplatňuje, pokud to vyhodnotí jako důvodné, přičemž jak do tohoto vyhodnocení, tak i do samotné přípravy mohou být zapojeny další státní orgány. Tyto státní orgány rovněž mohou Ministerstvu průmyslu a obchodu vydání připomínek navrhnout. Pro případ, že by se připomínky měly týkat investice, která je již v jiném členském státě prověřována (postup dle čl. 6 nařízení), je lhůta pro podání návrhu stanovena na 10 kalendářních dnů ode dne vydání oznámení, a to s ohledem na skutečnost, že Ministerstvo průmyslu a obchodu z pozice kontaktního místa musí tuto informaci předat členskému státu, který oznámení vydal, do 15 kalendářních dnů. Pětidenní rezerva by měla umožnit splnění termínu i se započtením nepracovních dnů a případnými diskuzemi mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu a dalšími státními orgány o potřebě připomínky vznášet.

Povinností Ministerstva průmyslu a obchodu bude rovněž oznamovat Evropské komisi a ostatním členským státům zahájení řízení o prověření zahraniční investice. Zahájení konzultací nebude předmětem oznamovací povinnosti vzhledem k tomu, že se nejedná o prověřování ve smyslu nařízení (EU) 2019/452.

2.1.18 K § 18

Toto ustanovení upravuje náležitosti vedení spisu ve věci prověřování zahraničních investic. Je pravděpodobné, že se při provádění zákona bude pracovat s utajovanými informacemi a informacemi důvěrnými ve smyslu nařízení (EU) 2019/452. Takové informace budou uchovávány mimo spis, a v souladu s ustanoveními **správního řádu** tedy budou vyloučeny z nahlížení. Pokud na nich bude založeno samotné rozhodnutí, bude v jeho odůvodnění uveden pouze charakter těchto informací (stupeň utajení/informace o důvěrnosti).

2.1.19 K § 19

Součástí spisu budou dokumenty obsahující obchodní, bankovní nebo obdobné zákonem chráněné tajemství. Pro zajištění ochrany těchto tajemství však nebude umožněno do nich nahlížet.

Spis však bude současně obsahovat listiny, ze kterých byly údaje obsahující tajemství odstraněno. Tyto listiny opatří na žádost ministerstva osoba, které ochrana tajemství svědčí.

2.1.20 K § 20

Uvedené ustanovení stanoví osobám, které se v souvislosti s řízením nebo konzultací podle tohoto zákona seznámily se skutečnostmi, které si zasluhují zvláštní ochrany, povinnost zachovávat o těchto skutečnostech mlčenlivost. Těmito osobami přitom nemusí být pouze odpovědné úřední osoby a osoby v pracovním či služebním poměru ve státních orgánech zapojených do provádění zákona, nýbrž v některých případech např. i samotný zahraniční investor a další.

2.1.21 K § 21

Vzhledem k tomu, že v rámci provádění zákona budou zpracovávány informace, které souvisí s ochranou bezpečnostních zájmů České republiky a vnitřního či veřejného pořádku, je třeba k některým z těchto informací omezit přístup. Předkladatel proto využil zákonné možnosti stanovení výluky z obecného práva na informace. K poskytování informací nebude docházet ani v případě dokumentů obsahujících obchodní, bankovní nebo obdobné zákonem chráněné tajemství – tato skutečnost však již vyplývá z příslušných zákonů a judikatury.

2.1.22 K § 22

Toto ustanovení stanoví způsob nakládání s utajovanými a důvěrnými informacemi v rámci soudního přezkumu. O umožnění přístupu účastníka řízení nebo jeho zástupce k utajované informaci rozhodne předseda senátu, který si před tímto rozhodnutím vyžádá vyjádření původce informace, ať už je jím český státní orgán nebo orgán spolupracujícího státu (např. pokud došlo k poskytnutí informace jiným členským státem v rámci mechanismu spolupráce podle nařízení (EU) 2019/452). Předseda senátu rozhoduje rovněž o účasti osob na řízení během projednávání těchto informací.

2.1.23 K § 23

Rovněž toto ustanovení se týká nakládání s utajovanými informacemi během soudního přezkumu, a to konkrétně způsobu dokazování a možného zproštění mlčenlivosti.

2.1.24 K § 24

Ustanovení týkající se předchozího povolení zahraniční investice (dle § 7) se nepoužije v případě, že nastane situace podle zákona o ozdravných postupech na finančním trhu, a dále v případě zahraničních investic, které jsou naléhavě potřebné k odvrácení selhání cílové osoby, která je poskytovatelem finančních služeb. V případě, že je zahraniční investor na základě výše uvedených výjimek vyňat z povinnosti podat žádost o povolení zahraniční investice dle § 7, je ministerstvu umožněno zahájit řízení o prověření zahraniční investice z moci úřední dle § 8. Toto řešení umožní ošetřit situaci, kdy by bylo nutné bezodkladně uskutečnit zahraniční investici do cílové osoby, která je prvkem kritické infrastruktury, a zároveň nelze vyloučit možnost, že by zahraniční investice ohrozila bezpečnost České republiky nebo vnitřní či veřejný pořádek.

Navrhovaná úprava reflektuje úkoly ČNB vyplývající z jejího mandátu stanoveného Ústavou České republiky a konkretizovaného zákonem o České národní bance. Mezi hlavními úkoly centrální banky mj. uvedený zákon uvádí pečovat o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice a vykonávat dohled nad osobami působícími na finančním trhu.

Řešení krize podle zákona o ozdravných postupech na finančním trhu představuje restrukturalizaci instituce tak, aby bylo zajištěno pokračování jejích zásadních činností, minimalizovaly se dopady selhání instituce na hospodářství a finanční systém a aby byla obnovena životaschopnost celé nebo části instituce. V uvedených případech je nutné zajistit vstup vhodného investora v co nejkratší době (maximálně v řádu dní), aby bylo možno v plném rozsahu obnovit fungování instituce, která se ocitla v problémech.

K nutnosti odvrátit selhání ve velmi krátké době však může docházet i mimo rámec zákona o ozdravných postupech na finančním trhu, pokud jde o preventivní a dobrovolný krok – přesto může být prevence selhání nezbytná z hlediska finanční stability – a nebo pokud jde

o postup v sektorech, kde se se tento zákon neuplatní. Co se týče selhání cílové osoby (poskytovatele finančních služeb), jde o pojem úzce související s pojmem úpadku a označuje se jím (i) stav platební neschopnosti a (ii) stav předlužení – v obou případech jde o objektivně zjiřitelnou skutečnost obdobně k posuzování úpadku jakékoliv osoby podle **insolvenčního zákona**. Za selhání se také označuje (iii) stav, kdy cílová osoba splňuje podmínky pro odnětí povolení ke své činnosti (např. bankovní licence); podmínky pro odejmutí povolení jsou přitom vždy uvedeny v jednotlivých sektorových zákonech (srov. např. **§ 34 zákona o bankách**). Selháním je konečně (iv) stav, kdy je nutné cílové osobě za účelem zajištění pokračování jeho činnosti poskytnout veřejnou podporu („prostředky daňových poplatníků“) – jde znovu o stav zjiřitelný na základě objektivních kritérií. Podrobněji je posuzování znaků selhání upraveno také v obecných pokynech Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) k výkladu pojmu selhání (EBA/GL/2015/07), viz např. bod 29.

Naléhavou se potřeba odvrácení selhání stává, pokud je danou proceduru nezbytné provést v období kratším, než je délka standardního postupu u zahraničních investic podle § 7, tj. 90 kalendářních dnů.

Zákon dále vyjasňuje postupy v souvislosti s aplikací výše uvedených výjimek. V zájmu objektivní určitelnosti, zda jsou tyto podmínky splněny, uvádí návrh dodatečnou podmínku potvrzení ze strany České národní banky o splnění skutkových okolností, které aplikaci výjimek odůvodňují. Podnět k takovému potvrzení může dát zahraniční investor, případně Ministerstvo průmyslu a obchodu. Česká národní banka také může toto potvrzení poskytnout z vlastní iniciativy. Při vydávání uvedeného vyjádření postupuje Česká národní banka podle části čtvrté **správního řádu**. Posouzení, zda jsou podmínky pro aplikaci výjimek splněny, je přímo spojeno s rolí České národní banky jako orgánu dohledu nad finančním trhem a orgánu pro řešení krizí v této oblasti, s odpovědností za péči o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního trhu. Souhlas dotčeného poskytovatele finančních služeb je nezbytný s ohledem na pravidla mlčenlivosti. Průlomky do mlčenlivosti o skutečnostech zjiřtěných v souvislosti s výkonem působnosti České národní banky jsou velmi omezené. Důvody mlčenlivosti však zpravidla odpadnou, pokud se sdílením informací souhlasí ten, jehož se týkají (příkladem je § 247 odst. 1 písm. c) zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu). Se souhlasem poskytovatele finančních služeb je možné informovat i potenciálního nabyvatele, v jehož prospěch svědčí i další průlomky, zejména § 244 odst. 1 písm. h) zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu.

Ustanovení vyjasňuje rovněž postupy, které se uplatní v případě, že by poté, co investice podle § 8 začala být realizována nebo již byla zcela uskutečněna, došlo k tomu, že začne odpovídat vymezení investic do nejcitlivějších odvětví podle § 7. Taková situace může nastat zejména v případech, kdy se cílová osoba stává předmětem zájmu až po určení

příslušným státním orgánem (tedy v případě, kdy provozuje prvek kritické infrastruktury, kdy se stává správcem informačního systému kritické informační infrastruktury apod.). S touto investicí není spojena povinnost zahraničního investora zpětně získat povolení pro její realizaci, uplatní se nicméně postupy pro investice podle § 8 a investice může být prověřena z moci úřední.

2.1.25 K § 25

Přestupkem podle zákona o prověřování zahraničních investic je neplnění zákazu nebo omezení výkonu vlastnických nebo hlasovacích práv, neplnění podmínek uložených v rozhodnutí o podmíněném povolení nebo v rozhodnutí o podmíněčné přípustnosti zahraniční investice, uskutečnění zahraniční investice v nejcitlivějších odvětvích (podle § 7) bez předchozího povolení ze strany státu a neplnění povinnosti podat návrh na konzultaci v případě, že zahraniční investice směřuje do cílové osoby, která je držitelem licence pro celoplošné rozhlasové nebo televizní vysílání nebo vydavatelem periodického tisku se stanoveným minimálním nákladem. Za první dva výše zmíněné přestupky může Ministerstvo průmyslu a obchodu vyměřit pokutu až do 2 % z celkového čistého obratu zahraničního investora za poslední ukončené účetní období, nebo, pokud tuto částku nelze zjistit, do výše 100 mil. Kč. Za třetí a čtvrtý zmíněný přestupek až do 1 % z celkového čistého obratu zahraničního investora za poslední ukončené účetní období, nebo, pokud tuto částku nelze zjistit, do výše 50 mil. Kč. Celkový obrat je přitom generován nejen aktivitami zahraničního investora v České republice, nýbrž celosvětově.

Při stanovování výše pokuty Ministerstvo průmyslu a obchodu posoudí všechny jemu známé relevantní okolnosti spáchání přestupku v souladu se zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

2.1.26 K § 26

Za projednání přestupku je podle zákona zodpovědné Ministerstvo průmyslu a obchodu.

2.1.27 K § 27

Explicitně vyloučeno je použití zákona na zahraniční investice učiněné před nabytím jeho účinnosti. Důvodem je zajištění právní jistoty a jednoznačného vymezení pro zahraniční investory. Na již dříve uskutečněné zahraniční investice se mohou použít pouze některá ustanovení ošetřující spolupráci vnitrostátních orgánů v souvislosti s mechanismem spolupráce na unijní úrovni a ustanovení týkající se změny v osobě ovládající zahraničního investora. Druhá zmíněná úprava je nezbytná pro podchycení případů, ve kterých je zahraniční investice jako taková sice uskutečněna ještě před účinností zákona, relevantní změna v osobě ovládající zahraničního investora však až během jeho účinnosti.

Ustanovení dále stanoví, že postupy pro práci s informacemi zpravodajských služeb se musí řídit zákonem o zpravodajských službách a že informace, jejichž zneužití by mohlo

vést k ohrožení bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku, mohou státní orgány označit a v tomto případě může k jejich případnému dalšímu sdílení (zejména směrem k jiným státům, Evropské unii a jiným mezinárodním organizacím nebo institucím a jejich orgánům) dojít pouze se souhlasem jejich původce.

2.2 ČÁST DRUHÁ ZÁKONA

2.2.1 K § 28

Tímto ustanovením je do zákona o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky doplněna pravomoc Ministerstva průmyslu a obchodu prověřovat zahraniční investice.

2.3 ČÁST TŘETÍ ZÁKONA

2.3.1 K § 29

Toto ustanovení mění zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu tak, že rozšiřuje výčet osob, vůči nimž se nelze dovolávat povinnosti mlčenlivosti, o Ministerstvo průmyslu a obchodu při provádění zákona o prověřování zahraničních investic. Tato úprava je nutná pro případ, že by v konkrétních případech byl do spolupráce v rámci své gesční působnosti (postupy proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu) zapojen Finanční analytický úřad.

2.4 ČÁST ČTVRTÁ ZÁKONA

2.4.1 K § 30

Zákon by měl mít tříměsíční legisvakanní období, které umožní subjektům, na které míří, přizpůsobit se novým podmínkám investování v České republice. Účinnost vybraných ustanovení týkajících se fungování unijního mechanismu spolupráce a ustanovení udělujícího s tím související pravomoc Ministerstvu průmyslu a obchodu nastane současně s účinností nařízení (EU) 2019/452.

Zákon by měl s ohledem na potřebu včasného zajištění ochrany bezpečnosti České republiky a vnitřního a veřejného pořádku nabýt účinnosti v nejbližší možný termín. Není proto navrhováno nabytí účinnosti k jednotnému termínu 1. července ani 1. ledna. Zároveň je nutné zajistit včasnou implementaci unijního nařízení, a to konkrétně k 11. říjnu 2020, kdy by měla začít fungovat spolupráce mezi členskými státy EU a Komisí, do které má Česká republika povinnost se zapojit.

V Praze dne 6. dubna 2020

Předseda vlády:

Ing. Andrej **Babiš** v. r.

Místopředseda vlády, ministr průmyslu a obchodu a ministr dopravy:

doc. Ing. Karel **Havlíček**, Ph.D., MBA, v. r.

Poznámky pod čarou:

- 1 Návrh na konzultaci je povinný pouze v případě zahraničních investic do subjektů s licencí pro celoplošné rozhlasové nebo televizní vysílání a těch, které jsou vydavatelé nejvýznamnějšího periodického tisku.
- 2 Prodej mimo veřejnou dražbu je zamýšlen zejména v případě účasti na finančních institucích.
- 3 Vzhledem k ne zcela jednoznačnému vymezení toho, co již lze chápat jako prověřovací mechanismus a co spíše jen jako nástroj zajištění bezpečnosti v konkrétním odvětví, se lze setkat i s jinou statistikou – např. na webových stránkách Ředitelství Evropské komise pro obchod lze dohledat, že svůj mechanismus notifikovalo 15 členských států. Viz <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2006> [13. 11. 2019].
- 4 Např. *Acquisition- and ownership-related policies to safeguard essential security interests. Current and emerging trends. Research note by the OECD Secretariat.* Březen 2019.
- 5 Odlišná fikce se z logiky věci uplatní v případě absentujícího vyjádření Ministerstva financí, které bude povinně konzultováno během řízení. K podrobnostem, viz zvláštní část, K § 11.
- 6 Srov. např. C-30/77 Regina v Bouchereau; C-60/00 Carpenter; C-100/01 Olazabal.
- 7 Srov. dosavadní rozhodnutí v oblasti volného pohybu kapitálu k výjimce na základě veřejného pořádku či veřejné bezpečnosti: např. C-478/98 Komise v Belgie; C-251/78 Denkavit; C-54/99 Scientlog International, C-423/98 Albore.
- 8 Komentář k Lisabonské smlouvě, C. H. Beck, 2010, k čl. 65, str. 345.
- 9 U těchto dvou svobod existuje velké množství judikatury, která pojem veřejný pořádek zužuje. Viz např. 7/78 Thompson.
- 10 Nález Ústavního soudu [II.ÚS 115/08](#), ze dne 02.03.2011, N 30/60 SbNU 377. 6 Rozsudek NSS čj. [2 As 78/2006-73](#); Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2006, sp. zn. 11 Ca 50/2006.
- 11 Orgány státu zákon rozumí ministerstva, zpravodajské služby a další věcně příslušné orgány státu včetně Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, Českého telekomunikačního úřadu, Finančního analytického úřadu a dalších. Vzhledem k tomu, že Česká národní banka je veřejnoprávní korporací, a není jí tedy možné v zákoně označit za orgán státu, je zmíněna explicitně, byť bude konzultována pouze v případech, kdy se zahraniční investice bude týkat její působnosti.
- 12 Viz např. [§ 20](#) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.